

GLAS GORENJSKE

Svarilen zgled

Nedavni dogodki v jeseniški Železarni pomensko nedvomno likvidacijo birokratskih tendenc v podjetju in novo — drago plačano — izkušnjo, ki so si jo pridobili organi delavskega upravljanja v procesu njihovega utrjevanja. Se bolj pa ta primer potrjuje neizbežnost konflikta med staro prakso in staro miselnostjo v naših podjetjih ter novim gospodarskim in družbenim sistemom pri nas.

Naš novi gospodarski sistem in naša celotna družbena ureditev je — in to bodo morala počasi spoznati vsa gospodarska podjetja in organizacije — tak, da je ni več mogoče izigrati. Podjetje, ki kljub temu poskuša izigrati gospodarske predpise, izigrati celoto na račun ozkih, osebnih koristi, neizogibno nosi posledice in to ne samo v obliki kazni za posamezne prekrške, marveč vsa nepošteno pridobljena sredstva slej ko prej obremenijo ves delovni kolektiv, ker padejo v breme njegovih lastnih skladov, njegovega dobička.

Primer Železarne to jasno kaže. Letos delovni kolektiv jeseniške Železarne praktično sploh nima svojih sredstev, ker so bila vsa porabljena že lani. Porabili so jih zato, ker so lani prekoračili investicijski plan za nič manj kot 477.400.000 dinarjev. Pri tolikšnem presega nju investicijskega plana pa se nujno postavlja vprašanje smotnosti investicij. Preobsežen gradbeni program iz s tem povezana pretirana konjunkturna v gradbeni stroki (kar vse je posledica prekoračevanja investicijskih planov), je v lanskem letu pripomogel k zvišanju cen gradbenih storitev in k opadanju kakovosti gradenj. Izguba je nastala torej že zato, ker so nekateri hoteli — v ihti, da bi jih kdo drugi ne prehitel, največkrat pa pod parolo: kar delamo, plačal bo že kdo — zgraditi več, kot je bilo normalno mogoče.

Razen tega taka prekoračevanja investicijskega plana nujno spremlja še eno zlo: razmetavanje. Ob tolikšnih sredstvih, ki so na razpolago, se nihče ne zveni za »malenkosti«, čeprav te »malenkosti« — če vzamemo spet za primer Železarno — lahko znesejo kar čedno vsoto.

Komisija, ki je pregledovala lanskotno poslovanje v podjetju je n. pr. ugotovila, da so posamezni oddelki neodgovorno kupovali različni inventar (risalne deske, telefone itd.), da se je gradilo brez zadostne tehnične dokumentacije in da zato dograjeni objekti ne ustrezajo kanal za plinsko in vodno energijo in da se je visoko prekoračevalo odobrene kredite za gradnjo. (Za gradnjo gasilskega doma je bilo prvotno odobrenih 19 milijonov dinarjev, obračun pa je pokazal, da je ta objekt dejansko stal 48 milijonov 388.674 dinarjev.)

Ni treba posebej poudarjati, ni treba posebej poudarjati, da ljudje, ki na tak način hlatajo za »lastnimi koristmi«, stojijo na robu gospodarskega kriminala. Nezakonito devizno poslovanje v Železarni nam to potrjuje. Tu so že zdrknili s tega roba — in prekršek je tu, če skritih deviznih sredstvih sploh niso vodili legalne kontrole. Tu so bile dane torej vse možnosti za osebno okoriščenje, kajti nihče nima pregleda nad tem, ali je bilo vse, kar se je iz teh sredstev izdalo izdano v korist kolektiva ali ne. Če navedemo samo primer, da je nekdo potovanje v inozemstvo stalo več kot je bilo vredno vsega, ki je bilo med tem potovanjem še toliko bolj upravičen.

To kar preživlja jeseniška Železarna, bo moral slej ko prej preživeti vsak delovni kolektiv. Seže ko se bo na lastni koži prepričal, da so naši gospodarski ukrepi učinkoviti, se jim bo prilagodil. Vsak kolektiv, vsak samoupravni organ, bo doživel to po svoje, vsak pa bo moral konec koncev le spoznati, da je minilo okoriščanje na račun celote.

poslovanja trpi skupnost. Tudi nujnost takih investicij je zelo problematična. Koliko smotrnejše, kvalitetnejše in ceneje bi lahko gradili, če bi gradili postopoma, iz leta v leto. Gradili bi lahko premišljeno. Tako pa ljudje — zaslepljeni od ozkih, lokalističnih nagibov in stare miselnosti — počenja neumnosti, ki za družbo niso poceni. Pri tem ne gre toliko za posameznika, samo za direktorja, čeprav je jasno, da kak samovoljen direktor — kot je bil to primer na Jesenicah — vso stvar lahko samo poslabša. Tu gre za staro miselnost, ki je vkoreninjena v glavah naših vodilnih ljudi po podjetjih in ki jo bo treba izkoreniniti.

Nujno in zakonito je, da so te stvari prišle na dan prav letos. Kajti prav to leto je leto krepitve našega gospodarskega sistema. To naj bi bilo leto počitka — in prav zato je leto prišla lokalistična grandomanija pri grabljenju občedružbenih sredstev najbolj do izraza. Prejšnja leta to spričlo splošnega tempa izgradnje ni bilo čutiti, pa tudi podjetja so v tem smislu razpolagala z nekoliko manjšo »samoiniciativo«.

Kakšne posledice ima taka politika? To se je najbolje videlo pri razpravah o družbenem planu okraja Kranj. Prekoračevanje investicijskih sredstev po tovarnah v prepričanju, da bo že nekdo plačal, da je pač najvažnejše, da se gradi, je privedlo okraj v položaj, da je moral letos zbrati vsa razpoložljiva materialna sredstva, da »reši« položaj v nekaterih kranjskih tovarnah. To je bilo storjeno na škodo komunalnih investicij, ki jih letos praktično skoraj ne bo. Se potem v merilu kranjskega okraja lahko govori o premoru? Ne, kajti očitno je, da po letošnjem družbenem planu ni na razpolago v okraju niti toliko sredstev za investicije družbenega standarda, kot jih je bilo lani. To torej zamegljuje našo splošno jugoslovansko gospodarsko politiko.

Tu prihajamo torej v očitno kontradikcijo s težnjo naših delovnih ljudi in s tistim, kar je dejal tov. Tito v Kopru, ko je poudaril, da naj gradimo nekoliko počasneje, da bodo imeli ljudje več od te sprostitve. To nasprotje pa bo vedno večje, če ne bo vsako podjetje vskladilo svojih razvojnih načrtov z načrtom splošnega razvoja našega gospodarstva. Vsakdo, ki bo še naprej hotel na račun celote opraviti »koristno« delo za svoje podjetje ali organizacijo, bo prišel v nasprotje z interesi delovnih ljudi, tudi lastnega podjetja.

Organi delavskega upravljanja stoji v tej fazi našega gospodarstva in občedružbenega razvoja pred odgovornim nalogo. Od njihove odločnosti zavis, kako jo bodo rešili. Predvsem bodo morali bolj paziti, da se bodo v podjetju izvajali gospodarski predpisi. Pri tem bodo morali seveda najprej razčistiti s svojimi lastnimi napakami. Gospodarski sistem, če je še boljši, ne more nikdar biti dober, če bomo v njem iskali samo »luknje«. Upravni organi se morajo zamisliti nad okviri in pogoji, v katerih se razvijajo proizvodjalne sile v celotnem jugoslovanskem merilu.

Brez kompromisov in brez odlašanj bodo morali prekiniti s staro prakso. Brez tega si ne moremo predstavljati utrditve sistema in nadaljnega skladnega razvoja proizvodjalnih sil pri nas.

To kar preživlja jeseniška Železarna, bo moral slej ko prej preživeti vsak delovni kolektiv. Seže ko se bo na lastni koži prepričal, da so naši gospodarski ukrepi učinkoviti, se jim bo prilagodil. Vsak kolektiv, vsak samoupravni organ, bo doživel to po svoje, vsak pa bo moral konec koncev le spoznati, da je minilo okoriščanje na račun celote.

DRUŽBENI PLAN IZ PRORAČUNA OLO KRANJ — SPREJETA

V znamenju borbe mnenj

Po 12 urni razpravi so odborniki sprejeli družbeni plan z malenkostnimi spremembami

Ponedeljkovo zasedanje obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora v Kranju, ko sta oba zbora sprejela letošnji družbeni plan in proračun, je bilo menda eno najrazburljivejših, odkar obstoja ta ljudski odbor.

Pričakovali smo sicer precej živahno razpravo o letošnjem družbenem planu že spriču tega, ker se LOMO Kranj na eni svojih prejšnjih sej ni strinjal z osnutkom predloga okrajnega družbenega plana za letošnje leto, predvsem ne s tistim delom, ki govori, da mora LOMO iz svojih letošnjih investicijskih sredstev izločiti 40 milijonov dinarjev za »Savo«, ki mora plačati že kupljene stroje v inozemstvu.

Zoženje fronte investicij in vlaganje sredstev v letošnjem letu v tiste objekte, ki bodo najhitreje povrnili vložena denarna sredstva, je pravzaprav glavna značilnost letošnjega družbenega plana okraja Kranj. Skratka: najbistvenejše vprašanje gospodarskega razvoja v okraju je trenutno saniranje položaja v kranjskih tovarnah »Tiskarina«, »Sava« in »Puškarno«. Vsa letošnja sredstva, s katerimi bo OLO pomagal reševati položaj v omenjenih tovarnah, znašajo 158 milijonov dinarjev (100 milijonov za »Tiskarino«, 50 za »Savo« in 8 za »Puškarno«).

Nekateri odborniki se niso strinjali, da se letošnja sredstva za investicije vzamejo tudi iz gozdnega ter obrtniškega sklada. Vsekakor to ni v skladu z našo splošno gospodarsko orientacijo, ki je ravno letos predvidela in celo namensko vezala sredstva za napredek našega, doslej precej zapostavljenega obrtništva. Toda kljub temu je OLO odločil, da se ta sredstva letos vzamejo iz ome-

jenih skladov tako, da jih bo treba prihodnje leto vrniti. Razprava je potekala predvsem v znamenju borbe dveh mnenj, dveh različnih stališč. Predstavniki LOMO Kranj so bili mnenja, da je treba razen vlaganja sredstev v industrijo, investirati tudi ustrezne denarne vsote v komunalno izgradnjo, ki je posebno v mestih izredno pereča, medtem ko je predlagatelj družbenega plana OLO zastopal težnjo po investicijah v industriji. Razprava je od časa do časa dobivala precej oster ton.

Ko je predsednik OLO Košmelj pojasnjeval stališče predlagatelja družbenega plana je dejal, da je OLO vedno upošteval potrebe LOMO Kranj, da pa so predlogi LOMO, od kod naj bi se vzela sredstva za kredit »Savi«, nesprejemljivi. Tudi predsednik LOMO Kranj, Vinco Hafner je poudaril, da ne gre za neke nezdružljive razmere in odnose med OLO in LOMO, marveč za uveljavljanje in razumevanje komunalnih potreb mesta Kranja (trenutno se je pojavil še problem porodnišnice, ker ljubljanska ne sprejema več nosečnic iz Kranja).

Spor še ni rešen. Predstavniki LOMO so dejali, da se bodo pritožili na Izvršni svet LRS ter še na tem forumu uveljavljali svoje stališče. OLO pa je ob koncu 12 ure razprave z manjšimi spremembami vendar sprejel družbeni plan in proračun za letošnje leto, ki torej obeta manjšo komunalno dejavnost kot lani. Tako bo letošnje leto pomenilo delen odmor v izgradnji, predvsem v komunalni. Z letošnjo investicijsko politiko pa so vsekakor dani solidni temelji za nadaljnje smotrnejše investicije razpoložljivih denarnih sredstev.

Podkomisije so opravile največ dela

Intervju z Ivanom Bečanom, predsednikom odborniške komisije OLO Kranj za potrjevanje tarifnih pravilnikov

Ker so ustrezne podkomisije in osrednja Komisija za plače že opravile svoje delo ter odstopile tarifne pravilnike podjetij v potrditev odborniški komisiji za potrjevanje tarifnih pravilnikov, je naš sodelavec obiskal predsednika omenjene komisije, tovariša Bečana ter mu zastavil nekaj vprašanj:

Vprašanje: Odborniška komisija je sicer šele začela potrjevati tarifne pravilnike, a kljub temu mislimo, da bi nam lahko povedali vaša zaupanja in mnenje o tem, kako so sestavljeni predloženi tarifni pravilniki?

Odgovor: Lahko trdim, da so tarifni pravilniki, s katerimi razpolagamo, v glavnem dobro sestavljeni. V glavnem pravim zato, ker so v njih še določene nepravilnosti in tudi neskladnosti — prav posebno nekatereh podjetij iste gospodarske panoge — katere pa trenutno ni možno odpraviti. To bo pač ena izmed osnovnih nalog za bodoče delo odborniške komisije, še prav posebno zaradi tega, ker se bomo morali začeti pripravljati že za sestavo tarifnih pravilnikov v prihodnjem letu, ko bomo skušali še neodpravljene napake odstraniti.

Vprašanje: Nedvomno ste tudi sami sodelovali pri sestavi tarifnih pravilnikov, ravno tako vam je tudi možno povedati iz dosedanje prakse potrjevanje le-teh. Kakšne slabosti ste zaznali v predloženih tarifnih pravilnikih?

Odgovor: Največ nepravilnosti je bilo z dnevnici, ker so jih posamezna podjetja pojmovala in določevala vse preveč na »lasten« način. Zato le-te največkrat niso bile v skladu z obstoječimi predpisi.

Nekatera podjetja so skušala tudi povečati svoje obračunske plačne sklade s prekvalifikacijo posameznih delovnih mest. To da take poizkuse komisije niso potrjevale, razen tistim podjetjem, ki so dokazala umestnost takega ukrepa. Prekvalifikacija delovnih mest je namreč opravljiva le v tistih podjetjih, kjer začenjajo s proizvodnjo no-

vih proizvodov na novih delovnih mestih.

Tudi problem delovne sile ni nič manj pereč. Nove delavce bodo podjetja lahko zaposlovala (Nadaljevanje na 2. strani)

Nekaj negativnih pojavov pri sestavljanju tarifnih pravilnikov

Tarifni pravilniki že leže pred odborniško komisijo za potrjevanje tarifnih pravilnikov in čakajo na »milost in nemilost« — na potrditev ali zavrnitev. Večina podjetij z upravičeno bojaznijo trepete, ali bo njihov tarifni pravilnik sprejet ali pa zavrnjen kdo ve katerikrat že. Menda ni podjetja, ki ne bi sestavljalo tarifnega pravilnika vsaj dva do trikrat, nekaj pa je tudi takih, ki so ga sestavljali šest ali celo sedemkrat.

Če hočemo nekoliko globlje razjasniti problem in če poizkušamo poiskati vzroke temu, bomo videli, da te zavrnitve največkrat niso bile »birokratski akt« in »iskanje« dlake v jajcu, marveč dostikrat zelo umestne in celo edine pravilne, če smo hoteli zagotoviti tarifnim pravilnikom tisto dejstvo, ki bo pomagalo dvigati življenjski standard delovnemu človeku.

Skoraj povsod je bilo najbolj sporno stališče, katerega so zastopali posamezni delovni kolektivi, češ da je treba povišati plače vsem uslužbencem podjetja, ne glede na to, ali zavzemajo odgovorno mesto ali ne. Ponekod so poizkušali na vse načine, da bi zagotovili vodilnim uslužbencem kar največje prejemke.

Ko so bile dane gustije podkomisije, naj bi se plača direktorja večjih tekstilnih tovarn v okraju sukala okoli 30 do 31.000 dinarjev, je bilo tudi rečeno, naj manjše tovarne temu primerno vskladijo prejemke svojim vodilnim uslužbencem. Tudi v IBI so tako naredili. Ko pa so na nekem sestanku podkomisije za tekstilno industrijo predstavniki podjetja zvedeli, da imajo vodilni usluž-

benci, nekega njim sorodnega in po velikosti sličnega podjetja, višje tarifne postavke za vodilne uslužbence, so nemudoma odvihrali v podjetje, sklicali sestanek delavskega sveta, ki je takoj sprejel ustrezno pozicije tarifnih postavk za direktorja, tehničnega vodjo, šefa komercialne in računovodje!

Nihče nima nič proti temu, ali direktor višjo plačo kot delavec, čeprav mora biti tudi v določenem sorazmerju, vendar je zanimivo, odkod so lahko v omenjenem podjetju še vzeli denar, da so te postavke povišali? Ali je imelo podjetje take rezerve v plačnem skladu? Odkod te rezerve? Postavlja se seveda tudi vprašanje upravičenosti 4,12% povišanja plačnega sklada podjetja. Ne bi bilo odveč, če bi komisija za plače nekoliko temeljiteje pregledala plačni sklad podjetja in če bo ugotovila, da je nepravilno ostvarjen in pridobljen na osnovi tarnanja o »napetosti« tarifnih postavk, da jim ga tudi odvzame.

Novi plačni sistem začne veljati 1. aprila. Toda v marsikaterem podjetju se pojavljajo »dobri« direktorji, ki zatrjujejo kolektivom, da bodo pri njih upoštevali novi način nagrajevanja že s 1. januarjem in da bodo razliko v plačah razdelili že od Novega leta naprej.

Toda kakšna demagogija se skriva za takimi »pametnimi« prijemi in težnjami, je kaj lahko razvidna, čeprav so ti vodilni uslužbenci deležni pohval za »veliko skrb za delavstvo« itd. Toda le pogledmo, kaj se skriva za tem »dobrodelnim« plaščem, ki je sila poznan: vodilni uslužbenci bodo dobili povišane plače povprečno za 5 do 10 tisoč

Iz vsebine

Obrt mora dopolnjevati industrijo

KJE JE RESNICA

Tudi letos kolonije

Z občnega zbora gostincev radovljiškega okraja

Sem in tja po Selški dolini

SPORT

Afrika in jaz

Kranjčani za 1. moj

Prvomajske proslave so vedno bile slovesne, saj delovni ljudje praznujejo svoj praznik. Tradicionalnemu praznovanju bodo Kranjčani tudi letos zvesti. Ze pred praznikom bodo v vseh delovnih kolektivih proslave in zborovanja; v soboto 30. aprila ob 19. uri bo promena koncert kranjske godbe na pihala, ob 20. uri zvečer pa bo pred Sindikalnim domom veliko zborovanje in ljudsko rajanje. Na dan 1. maja zjutraj bo budnica, delovni ljudje bodo odšli v razne kraje na izlete, ki jih bodo organizirali delovni kolektivi, kjer bodo obujali spomine na predvojna praznovanja 1. maja, ki so vedno bila v seci bajonetov.

Za praznične dni se bo mesto slovesno odelo. V trgovinah bodo okrasili in razsvetlili izločbe, v tovarnah pa bodo delavci okrasili stroje z zelenimi vejicami, kot to delajo že vsa porojna leta.

Pripravljali odbor za proslavo delavskega praznika je poskrbel, da bo tudi letošnje praznovanje čim bolj slovesno, zlasti še zato, ker bo praznovanje 1. maja uvod v slovesnosti ob 10. obletnici obsvoboditve.

dinarjev na mesec. Delavcem pa se bodo povišali prejemki 2 dinarja na uro ali več. Račun: za 3 mesece po 50 do 10.000 dinarjev je 15 do 30.000 dinarjev. Za 3 mesece po 416 dinarjev (208 ur x 2 dinarja) je 1248 dinarjev. Torej, kdo je na boljšem? Delavec ali uslužbenec? Komu je to voda na mlino? Delovni kolektivi bi se morali zavedati, da so taki demagoški nastopi le v korist birokratskega aparata v podjetjih, ter je treba take pojave že v kati zatreti. Storimo vse, da pride tudi v takih primerih resnično do izraza delavsko upravljanje.

V tarifnem pravilniku nekega manjšega škriroloma niso predvideli plačanih dopustov in prav tako ne povrnitve zasluzka za bolovanje delavcev do 7 dni, kar bi po ustreznih predpisih absolutno morali upoštevati. Tega pa niso naredili z motivacijo, češ kam bomo pa prišli, če bomo še dopuste plačevali.

To je prav gotovo le nekaj negativnih pojavov v zvezi s sestavljanjem tarifnih pravilnikov, ki pa nas dovolj močno opozarjajo, da trezno razmišljamo o njih ter da vse te napake nenehno odstranjujemo, kadar koli se bodo pač pojavile.

POPRAVEK

V zadnji številki našega lista se nam je v poročilu o obisku predsednika republike Josipa Broza Tita v »Iskri« vrnila ne-ljuba pomota. Predsedniku republike je dario delovnega kolektiva izročil predsednik delavskega sveta tov. Alojz Rajgelj in ne Albin Rogelj, kot smo mi zapisali. S tem neljubo pomoto popravljamo.

TEDEN DNI PO SVETU

DOKONČNO BODO UNICILI KUOMINTANSKE TOLPE

Iz Burme poročajo, da se bodo kmalu začeli odločilni boji med burmansko vojsko in kuomintangskimi ostanki na meji s Tajsko (Siamom). Tudi tajske oblasti so poslane na mejo prostovoljce za civilno obrambo.

EISENHOWERJEVA POSLANICA

V sredo je bila izročena ameriškem kongresu poslana predsednika Eisenhowerja, v kateri zahteva 3,5 milijarde dolarjev za pomoč tujini — od tega več kot 2 milijardi za azijske dežele. S tem manevrom skuša predsednik ublažiti protiameriško in protikolonialistično vzdušje na bandunski konferenci.

VOJNA ODŠKODNINA BURMI

Japonska in Burma sta izmenjali ratifikacijske listine o mirovni pogodbi, ki je bila podpisana 5. novembra lani v Rangunu. Pogodba ter priloženi sporazum o reparacijah sta začela takoj veljati. Japonska bo plačala Burmi 250 milijonov dolarjev za povzročeno vojno škodo.

PREISKAVA LETALSKE NESREČE NA JUŽNEM KITAJSKEM MORJU

Trije preživeli člani posadke indijskega letala, ki se je minuli teden z delom kitajske delegacije na poti v Bombay ponesrečilo nad Južnim Kitajskim morjem, so izjavili, da nesreča ni nastala zaradi kakršnekoli tehnične napake v strukturi letala. Indijska družba »Air India International« hkrati pripominja, da požar in eksplozijo na letalu »ni povzročila pomanjkljivost kateregakoli dela letala in tudi ne gorilva.«

V ANGLIJI BODO STAVKALI ŽELEZNIČARJI

Sindikata mehanikov in kurjačev na lokomotivah britanskih železnic je objavil, da bodo delavci začeli stavkati 1. maja popolnoma. Sklep o stavki je bil sprejet po odločbi arbitražnega sodišča za železnice, ki je razsodilo, da je povišanje plač, kakor ga je sindikat zahteval, previsoko.

Podkomisije so opravile največ dela

(Nadaljevanje s 1. strani) le tedaj, če bodo dokazala, da se bo zaradi povečanja delovne sile ustrezno povečal tudi družbeni produkt.

Vprašanje: Kaj pa sistem premiranja? Kako so podjetja uredila to najmočnejše gibalno novega plačnega sistema?

Odgovor: Podjetja so več ali manj posrečeno izdelala pravilnike o premiranju. To je dokaj razveseljivo, saj o teh stvareh še niso imela potrebnih izkušenj. Razen tega pa terja premijski sistem veliko proučevanja.

Predlog proračuna LOMO Kamnik sprejet

V ponedeljek, 18. aprila je bila 27. seja Ljudskega odbora mestne občine Kamnik. Razpravljali so o predlogu družbenega plana in proračuna LOMO Kamnik za leto 1955. LOMO Kamnik bi moral sestaviti tak proračun, ki ne bi presegal zneska 50 milijonov dinarjev. Pri sestavljanju proračuna pa se je pokazalo, da je ta znesek premajhna, ker mora občina vzdrževati tudi Zavod za rehabilitacijo invalidne mladine, ki kljub predlogu občine, ni bil prenešen na republiški proračun. Zato je prvotni predlog proračuna znašal 53.600.000 din, ki ga je po OLO Ljubljana okolica zavrnil in vzel pri prvotni zahtevi. Zato so morali v novem proračunu zmanjšati nekatere postavke in ga stisniti v okvir razpoložljivih 50 milijonov.

Odborniki so živahno razpravljali o proračunu in družbenem planu ter drugih točkah dnevnega reda. Sprejeli so predlog o uvedbi občinskega prometnega davka in o uvedbi občinskih taks ter izglasovali predlog družbenega plana in proračuna za leto 1955, o čemer bomo še podrobneje poročali.

Z.

Obrt mora dopolnjevati industrijo

Z občnega zbora Obrtne zbornice okraja Kranj

109 delegatov, od tega 61 iz socialističnega in 48 iz zasebnega sektorja obrti, se je preteklo soboto zbralo na V. rednem občnem zboru Obrtne zbornice okraja Kranj, da bi pregledali uspehe svojega dela v preteklem letu. Skupščini so prisostvovali tudi predsednik Obrtne zbornice LRS Potočnik, predstavnik Republiškega odbora sindikata obrtnih delavcev Pipan ter predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner. Razprava je bila zelo živahna in je osvetlila vrsto problemov, ki tarejo naše obrtništvo. Žal v letošnjem letu ne bo moč izkoristiti sredstev, ki so namenjena razvoju obrtništva, bodo pa lahko prihodnje leto smotrnejše uporabljena, ker bo Obrtna zbornica izdelala perspektivni načrt razvoja obrtništva na področju Kranjskega okraja.

Kljub nihanju števila obrtnikov in obrtnih obratov, ki se je odrazilo v prijavljanju in odjavljanju obrti v preteklem letu, lahko ugotovimo, da je število obrtnih obratov ostalo približno isto. Na delno zmanjšanje števila obrtnih obratov in tudi delovne sile, je v največji meri vplivalo priznanje industrijskega pomena nekaterim, do nedavnega obrtnim podjetjem. 1. januarja letošnjega leta je bilo na področju kranjskega okraja 162 obrtnih podjetij socialističnega sektorja in 889 zasebnih obrtnikov, medtem ko je še lansko leto bilo 175 obrtnih podjetij socialističnega sektorja in 884 zasebnikov. Stevilo celotne sile pa je lansko leto v odnosu na leto 1953 padlo za 622 delavcev in to največ v socialističnem sektorju obrtnih podjetij.

Iz vseh omenjenih podatkov lahko ugotovimo, da je v letu 1954 padlo število obrtnih obratov socialističnega sektorja in tudi delovne sile v vseh sektorjih obrti. Kot rečeno, je v prvi vrsti vzrok temu, prehod vrste socialističnih obrtnih podjetij v industrijo in gradbeništvo. Tako je v letu 1954 prenehalo poslovati in prešlo v glavno v industrijo, 23 obrtnih delavnic s 555 zaposlenimi delavci; na novo pa je nastalo 15 obrtnih delavnic s 142 zaposlenimi. Zaskrbljujoče je dejstvo, da so z obratovanjem prenehali v glavnem taki obrtni obrati, ki opravljajo uslužnostno obrt, kar vse škoduje zadostitvi potreb potrošnikov s tovrstnimi uslugami.

3 MILIJONE ZA KADRE

V letošnjem letu bodo obrtna podjetja v kranjskem okraju

plačala v sklad z vzgojo novih kadrov 3 milijone dinarjev. Ta vsota bo komaj zadostovala, kajti potrebe po novih kadrih so, predvsem v nekaterih uslužnostnih obratih, zelo velike. Težave pri vzgoji novih kadrov so tudi v tem, ker večina obrtnikov po izučitvi odhaja v industrijo. Tako so obrtne šole v Sloveniji vzgojile po vojni 12.000 kvalificiranih delavcev, od katerih dela danes le še 12% v obrti.

Z novim načinom nagrajevanja javencev (višina njih prejemkov bo izključno odvisna od posameznih podjetij), bo brez dvoma povečan interes za vključevanje mladine v razne obrti, saj so imeli in imajo tudi še sedaj starši marsikdaj nepravilno in podcenjevalni odnos do obrti. Tako so svoje otroke pošiljali v vaješke šole le takrat, če le-ti niso uspevali v gimnaziji in jim ni bilo omogočeno nadaljnje študiranje.

ČASTNO SODIŠČE

Iz poročila je tudi razvidno, da Častno sodišče Obrtne zbornice ni obravnavalo v lanskem

letu prav nobenega primera poslovne morale! Ali je resnično mogoče, da v obrtniških vrstah ni bilo lani nobenega obrtnika, ki bi imel nepravilen odnos do javencev, potrošnikov ali do celotne skupnosti? Ali ni prav tako gospodarski kriminal, če obrtnik ne prijavi resnične dohodnine, na osnovi katere je za manjšo vsoto obdavčen — oškodovana pa je vsa naša skupnost? Brez dvoma bo moralo v prihodnje častno sodišče obrtne zbornice bolj zaživetiti in imeti kritičnejši odnos do pojavov nemorale med obrtniki.

Ob koncu razprave so pozdravili skupščino gostje, med njimi tudi predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner, ki je dejal, da bo treba spremeniti doslej dostikrat nepravilno gledanje na obrt, saj je le-ta nedvomno ena izmed pomembnejših gospodarskih panog. Osnovo za plodno in pametno sodelovanje med obrtniki in oblastnimi organi pa bo možno najti le takrat, če ne bodo obrtniki več mislili, da jim skuša ljudska oblast jemati vse kar se da, v obliki davkov, in ko bodo oblastni organi mnenja, da niso vsi obrtniki nepošteni ter da so voljni sodelovati z oblastjo. Da pa je prišlo do takih mnenj, so v veliki meri krivi tudi sami obrtniki. Potrošniki dostikrat upravičeno tožijo nad velikimi in lahimi zaslužki obrtnikov, saj lahko dostikrat opažamo, kako posamezniki lahko zasluženi denar zapravljajo, včasih tudi na način, ki so vse prej kot dostojni človeka, je zaključil svoja izvajanja Vinko Hafner.

Praznik železničarjev na Jesenicah

Kakor v ostalih krajih, so se tudi na Jesenicah železničarji primerno pripravili na počastitev spomina splošne stavke železničarjev in mornarjev, v kateri je stavkalo leta 1920 nad 20 tisoč najbolj naprednih železničarjev in mornarjev. Na Jesenicah so organizirali železničarji v počastitev svojega praznika razne prireditve. Organiziran je bil dvoboj šahistov - železničarjev Jesenic in Nove Gorice; odigrane so bile nogometne tekme med »Partizanom« Jesenice, »Železničarjem« Hrušica in NK Jesenice. Z mojim strom Ivanom Lešnikom so odigrali jeseniški šahisti - železničarji šahovsko simultanko;

med seboj pa so odigrali šahovski brzoturnir. Prireditvam, ki so se vrstile ves teden je sledila v soboto zvečer slavnostna akademija v dvorani doma »Partizan« na Jesenicah. Akademija, na kateri so nastopili pevci, godbeniki, gledališki igralci, telovadci — sami železničarji, je bila dobro pripravljena in je lepo uspela. Železničarji so nastopili s svojim pevskim zborom in orkestrom, kar je vsekakor lep dokaz njihovega udejstvovanja na kulturno prosvetnem področju. Vse prireditve v počastitev Dneva železničarjev pa so lep odraz politične zavesti članov kolektiva jeseniških železničarjev.

Tudi letos v kolonije

Iz kranjskega okraja bo odšlo na letovanje 540 zdravstveno ogroženih otrok

Kakor vsako leto, bodo tudi letos odšli otroci iz kranjskega okraja na letovanje. Svet za zdravstvo in socialno politiko pri OLO Kranj bo letos organiziral letovanje zdravstveno ogroženih otrok na morju in v hribih.

Skrb ljudske oblasti za otroke lahko opazimo na vsakem koraku in letovanje naših otrok, ki niso najbolj zdravi, je le del naporov, ki jih naša oblast vlaga za zdrav razvoj naših otrok. Skupnost je že veliko prispevala za naše otroke in tudi letos, ko moramo čim bolj varčevati, naši otroci ne bodo prizadeti. Okrajni ljudski odbor je predvidel za letovanje otrok iz vsega okraja 2.850.000 dinarjev, kar je čedna vsota denarja in pomeni velik delež za izboljšanje zdravstvenega stanja naše mladine.

Letos bo odšlo na letovanje 540 otrok, ki bodo razdeljeni na več izmen. Svet za zdravstvo in

socialno politiko pri OLO je organiziral kolonije v Rovinju, v Volovski pri Opatiji in v Sorici v Selški dolini, ki je poznana turističen kraj. Nekaj otrok pa bo odšlo tudi s kolo-nijo, ki jo organizira republiški svet, v Seeboden in v Steinberg pri Gradcu v Avstriji. Razen tega pa bo ena izmena otrok letovala tudi v Malinski. Kolonije bodo pričele predvidoma 24. junija in bodo trajale do konca avgusta. Posamezne izmene bodo letovala v kolonijah

Delo RK v Kamniku

Zdravstveni tečaj za žensko mladino, ki ga je organiziral Rdeči križ v Kamniku, je bil pred kratkim zaključen. Dosegel je lep uspeh, saj ga je obiskovalo 80 deklet, trajal pa je pet mesecev. Predavala sta zdravnik dr. Pucelj in dr. Kirn. Dekleta, ki so obiskovala zdravstveni tečaj, bodo izpopolnila svoje znanje še na tečaju za zdravo prehrano.

Krvodajalska sekcija je to pot v Kamniku bolj uspela kot kdajkoli prej. V tovarni »Stol« na Duplici se je odzvalo 130 darovalcev krvi, na vsem področju kamniške občine pa jih je bilo 340. Tudi v okolici je bil odziv zadovoljiv.

Za poplavljenice v Srbiji so kamniški delovni kolektivi, sindikalne podružnice in člani RK zbrali 120.000 dinarjev. Delovni kolektiv Tovarne usnja je pripravil predstave kamniška gimnazija.

V Kranju in na Jesenicah je razstava higijensko tehnične zasluge dosegla velik uspeh.

Na sliki: Pogled na del razstave nega prostora na Jesenicah

Kaj je potrebno na Plavškem naselju na Jesenicah?

Ko zanese pot sprehajalca proti severni strani mesta Jesenice, kjer nastaja nov, moderen del mesta, kjer rastejo iz tal lepi stanovanjski bloki, kjer se vije lepa moderna asfaltirana

cesta, po kateri drve avtomobili, postaneš nehoti pozoren nad vrvežem številnih malčkov, ki iščejo razvedrilo ob vrtovih, ob hišah in na cesti.

Ker je tega drobiža na Plavškem naselju veliko, je bilo že večkrat na raznih javnih sestankih sproženo vprašanje ustanovitve nekak otroški vrtec, v katerem bi našli otroci primer-no varno zavetišče in skupno igrišče.

Nedavno je postala ustanovitev takšnega otroškega vrta zopet aktualna, kar so prebivalci naselja Plavža, posebno družine z majhnimi otroci, navdušeno pozdravili. Kot smo izvedeli, najbrže ni več daleč čas, ko se bodo želje številnih družin na Plavžu izpolnile, ko se bodo sedaj zaskrbljene matere oddahnile in brez skrbi lahko oddale svoje malčke v varno okrilje ustanove, ki je na Plavžu nujno potrebna.

pp

Vradovljiškem okraju manjka 2.988 stanovanj

Letošnji družbeni plan radovljiškega okraja posveča precejšnjo skrb stanovanjski izgradnji, ki je v radovljiškem okraju zelo pereč problem. Za dograditev stanovanjskih blokov v Radovljici, ko dobil LOMO 40 milijonov dinarjev, za stanovanjske bloke v Bohinjski Bistrici pa do dodelil okraj iz svojih sredstev 12 milijonov, medtem ko bo dobil Ljud. odbor mestne občine na Jesenicah 100 milijonov dinarjev — čista za stanovanjsko izgradnjo.

Čeprav so to, z ozirom na finančne možnosti okraja v letošnjem letu, kar precejšnja denarna sredstva, bo to še vedno pomenilo le kapljo v morje saj manjka v okraju 2.988 stanovanj ali 3,8 m² stanovanjskega prostora na prebivalca.

Z Jesenic

Ljudski odbor jeseniške mestne občine posveča zadnje čase vse večjo pozornost zunanjemu izgledu Jesenic. Ureditvi kanalizacije, ulic in cest je sledilo izboljšanje cestne razsvetljave, ki je v nekaterih ulicah in cestah sploh še ni bilo. Na prometnejših cestah pa je bila javna razsvetljava nujno potrebna obnovitve in izboljšanja. Obnavljanje cestne razsvetljave lepo napreduje

Kje je resnica?

Avstrijski »Arbeiter Zeitung« si je 10. aprila privoščil članek, ki grobo krši dobre in prijateljske odnose med nami in Avstrijo. V članku pod naslovom »Vaški paša kot gospodar sužnjev« opisuje »tragično usodo« nekega vojnega ujetnika, ki je po vojni na lastno željo ostal v Jugoslaviji. Gre namreč za 35 letnega Jožefa Ogrisa, doma iz Pliberka na Koroškem.

Ze preteklo leto so avstrijski časopisi tik pred pričetkom turistične sezone uporabili obsodbo vojnega zločinca Alojza Perneta za napad na Jugoslavijo. Letos pa so izkoristili za to nečedno dejanje Jožefa Ogrisa, ki je hotel ilegalno prekoriniti mejo in so ga naše oblasti na meji zadržale.

Omenjeni članek v »Arbeiter Zeitung« pravi, da je bil Jožef Ogris po končani vojni ujetnik v Jugoslaviji, nato pa dodeljen nekemu članu Okrajnega komiteja partije za delavca in to komaj 20 kilometrov od svojega doma — samo na drugi strani meje. Zaradi trpljenja, ki ga je moral tu prestopiti, se je odločil za pobeg. Vendar so ga ujeli in obsodili na šest mesecev zapora.

Kakšna pa je resnica? Po vojni Ogrisa nihče ni zadrževal v Jugoslaviji, temveč se je sam odločil, da ostane pri nas v Trzinu. Med tem časom je bil uslužen v tovarni kos in srpov v Trzinu in številnih drugih podjetjih. Službe je menjaval izključno na lastno željo. V zadnji službi je bil pri gospodarju, kjer je bil plačan kot vsi ostali delavci in tudi socialno zavarovan. Resnično je le-ta so ga naše oblasti zadržale, ko je hotel brez vizuma čes mejo.

Ze prej nekoč je J. Ogris dobil potno dovoljenje za potovanje v Avstrijo, vendar je zadržal rok za prekoračenje meje. Gospodar mu je potem pomagal, da je dobil nov vizum, ki je veljaven do 24. aprila 1955 leta — torej bo Jožef Ogris še vedno lahko prišel domov v Avstrijo.

Toliko v odgovor »Arbeiter Zeitung«, kjer so hoteli na vsak način prepričati Avstrijce, da naj ne hodijo v Jugoslavijo, kjer vlada še vedno suženstvo, komu služijo taki in podobni članki, nam je popolnoma jasno, da »Arbeiter Zeitung« si je in dal samo eno izkaznico več čigavim interesom služiti in koga podpira!

Namesto 24 milijonov izgube, 40 milijonov dinarjev presežka in 279 milijonov ustrarjenih deriznih dinarjev

Pretekli četrtek je bil v Gozd Martuljku redni letni občni zbor Gostinske zbornice radovljiškega okraja, ki ji je prisostvovalo okoli 90 delegatov, gostje republiške gostinske zbornice, »Putnika«, Turistične zveze Slovenije, Planinskega društva Ljubljana matica itd.

Predsednik zbornice tovariš Anton Kunšič je v poročilu upr. odbora navedel uspehe, delo in težave okrajne zbornice ter gostinskih podjetij v preteklem letu. Gostinstvo in turizem v radovljiškem okraju je lani imelo okoli 674 milijonov dinarjev prometa. Kljub ukinitvi regresov za letni dopust so podjetja zaključila poslovno leto ugodno. Preusmerili so promet na inozemski turizem in so na podlagi tega namesto 24 milijonov dinarjev izgube ostvarili 40 milijonov dinarjev dobička. Izguba je bila predvidena že v okrajnem družb. planu, presežek pa je nastal zaradi deviznih razlik. To pa je hkrati v dobro naši zunanji plačilni bilanci, saj so podjetja ostvarila skoraj 279 milijonov deviznih dinarjev. Tudi letos predvidevajo v gostinstvu in turizmu dobro sezono predvsem iz tujega turizma. Do sedaj sklenjene pogodbe jamčijo, da v hotelskem gostinstvu ne bo izgub, v kolikor pa bi nastopile, bo to le znak slabega gospodarjenja.

Gospodarske novice iz vse domovine

IZVOZ IN UVOZ V JANUARJU IN FEBRUARJU

V januarju in februarju letošnjega leta so naša podjetja izvozila 411.268 ton blaga v vrednosti 6,888 milijonov dinarjev. V primerjavi s preteklim letom je izvoz narasel za 112 milijonov, uvoz pa za 8,567 milijonov. Do povečanja uvoza je prišlo predvsem zaradi večjih nabav pšenice in drugih živil.

NASA GOSPODARSKA DELEGACIJA V TURČIJI
Se ta teden bo odpotovala goslovanska gospodarska delegacija v Turčijo na uraden obisk. Turgovarjali se bodo s turškimi gospodarstveniki, o razvijanju ekonomskega sodelovanja med obema državama.

NOVA PŠENICA IZ AMERIKE

V ameriških lukah čakajo na tovor še tri ladje, ki bodo vkrcale zadnjih 19.000 ton pšenice za našo državo. S tem bo končana dobava vseh 850.000 ton pšenice, ki se je začela lani oktobra iz ameriških presežkov za ublažitev posledic lanske letošnje slabše žetve v naši državi.

„Plamen“ v plamenih

Iz 60 letne kronike kroparskih žebjarjev

(Nadaljevanje)
Beda kroparskih kovačev je bila takrat precejšnja. Edino pot, ki bi jih privedla iz stisk, so videli v osnovanju družstva, ki bi jim omogočilo neodvisnost od stiskajočih jih prekupčevalcev, imenovanih »gospodov«. Za pomoč so prosili Trgovinsko zbornico in Ljubljana. Predlogi delne vlade in Trgovinske zbornice v Ljubljani, da bi v Kropi začeli s puškarstvom, da bi ustanovili strokovno podjetje za izdelavo kovinskega orodja, niso našli pravega razumevanja.

Končno je le prišel 10. november 1894. leta, ko so sklicali ustanovni občni zbor »Prve zadrage za žebljarsko obrt in druge izdelke iz železa v Kropi«. Nanj so povabili vse podjetnike iz Kroe in Kamne gorice. Na občnem zboru so sklenili vplačati deleže po 100 goldinarjev do dne, ko bo zadruga začela poslovati. V začetku je bilo vseh deležev 112. Delavci pa se je takoj prijavilo 47 in so tudi takoj prvi teden delali. Sicer pa za delavce ni bilo težko, ker je bilo itak dovolj brezposelnih.

Razvoj žebljarske zadrage v Kropi, bi lahko ločili v tri raz-

Posebno vprašanje, ki so ga na tem občnem zboru obravnavali, je izkoriščanje hotelskih zmogljivosti, ki so znatno pod inozemskim povprečjem. V radovljiškem okraju so hotelske zmogljivosti izkoriščene le z 19,2% (kratka sezona), medtem ko jih v inozemstvu izkoriščajo s 40%. Bolje izkoriščajo zmogljivosti v Kranjski gori (27,7%), kjer je tudi daljša sezona, oziroma imajo tudi v zimskih mesecih odprte hotele, na Bledu pa s 23,9% itd. Spreminja se tudi povprečno število nočnin, ki po malem, toda stalno pada. To je znak vse večjega uveljavljanja prehodnega turizma, zaradi tega se bomo morali tudi pri nas bolj prilagoditi tem novim oblikam.

Skupno je bilo lani v radovljiškem okraju okoli 84.000 gostov; od tega 61.786 domačinov in 22.120 tujih iz 19 držav. Med tujimi turisti so bili najštevilnejši Nemci, ki so s 5.340 gosti prehiteli Angleže, ki so bili vse doslej po številu obiskovalcev na prvem mestu. Nadalje so bili najbolj zastopani Nizozemci, Avstrijci in drugi.

Na četrtkovem zboru so govorili tudi o alkoholizmu, ki je posebno običen v industrijskih središčih. V radovljiškem okraju so lani prodali za okoli 18 milijonov dinarjev več alkoholnih pijač kot hrane. To meče dokaj čudno luč na gostinstvo in pomeni resno vprašanje, o katerem bodo morali več razmišljati. Res je, da so se cene alkoholnih pijač nekoliko dvignile in da je bilo ukinitve nekaj menz; da pa so prodali za 18 milijonov dinarjev manj hrane in za toliko več al-

Za ureditev cest v Radovljici

Na obrobju mesta Radovljica sta najbolj zanemarjeni Prešernova cesta in Gradiška pot. Prešernova cesta je bila v pozni jeseni na debelo posuta z gramozom, niso jo pa potem utrldi s cestnim valjarjem. Tako morajo stanovanjci tega dela mesta že nekaj mesecev hoditi po tej razmeščani cesti, pri čemer si pešci kvarijo obutev, kolesarji pa zračnice. Na Gradiški poti, ki vodi na pokopališče, je tudi odtočni kanal na levi strani že več let zasut. Ob deževnih dneh dere voda po sredi te poti kot hudournik in odnaša gramoz in kamenje na železniško progo.

V Radovljici sta zaposlena dva starejša moža kot snazilca in urejevalca cest in potov v mestu. V glavnem se držita na Gorenjski cesti in na Mestnem trgu, na stranske ceste pa zaidele le malokdaj. Zato bi bilo

treba za izredna dela najeti nekaj dni v letu dva močna delavca, ki bi uredila Prešernovo cesto in očistila konal ob Gradiški poti ter speljala vodo tja, kamor je tekla pred leti.

Uredništvo.

Uredništvo.

IZ TOVARNE KOVANEGA ORODJA V KAMNIKU

Še 6 milijonov za dokončanje začetih del

Tovarna kovanega orodja v Kamniku je lani investirala v preidavo dosedanjih prostorov 7 milijonov dinarjev. Investicije za letošnje leto predvidevajo še 6 milijonov za dokončanje začetih del. Staro poslopje so popolnoma prezidali. Nove zahteve po izboljšanju delovnih pogojev in razširitvi obrata so iz stare obrtne delavnice, kjer že poljudu stoletje poje kovaško nakovalo, napravili moderno tovarno. Zgradili bodo novo brusilnico, skladišče za poliz-

POPRAVEK

V številki z dne 16. aprila t. l. se je v članku našega lista »Zasedanja LOMO Jesenice« prijetila pomota, ker smo navedli, da je ljudski odbor razpravljal o gostišču »Pri Lipavcu«, medtem ko se pravilni naziv glasi »Pri Vipavcu«.

Uredništvo.

Za ureditev cest v Radovljici

Uredništvo.

Živinorejska razstava

Kmetijska zadruga v Škofji Loki je 18. aprila pripravila s svojim živinorejskim odsekom, ki ga sestavljajo okoliški kmetje (Sora, Stara Loka itd.), zelo uspešno živinorejsko razstavo z ocenjevanjem plemenske živine. Pobudo zadrage moramo pozdraviti, morda pa bi si marsikdo še želel, da bi za pospeševanje tako važne veje našega kmetijstva organizirali v Loki obsežnejšo razstavo, združeno s tekmovanjem, kjer bi sodelovali tudi živinorejci iz obeh dolin.

Pogled na Kropo

Večina se jim je tudi pridružila. 5. maja je bila stavka končana, ko so kamnogoriški delodajalci obljubili delavcem višje plače.

26. januarja 1919. leta je bil sklican na zahtevo 116 članov izredni občni zbor zadrage, ki je izvolil novo vodstvo. Novo vodstvo se je z vnmno lotilo

podjetja na zalogi preveč alkoholnih pijač, prav tako pa tudi nekateri privatniki, ki prodajajo vino izven gostinske mreže v raznih neprimernih prostorih.

Morda bi bilo prav, da bi na tem občnem zboru prav toliko in morda še več razprave posvetili tudi delavskemu upravljanju v gostinskih podjetjih in delavski prehrani, o kateri sploh niso govorili. V poročilu je bilo sicer ugotovljeno, da se delavski sveti in upravni odbori premalo uveljavljajo in da člani le-teh nimajo dovolj znanja, vendar menimo, da je to premalo.

P. J.

delke in gotove izdelke, lažirnice in pakirnice.

Stari del so prezidali v prostore, ki so namenjeni delavcem. Tu je kopalnica s prhami, obednica in garderoba. Povečali so glavni obrat — kovačnico — in uredili upravne prostore. Težave imajo le s pomanjkanjem kovaške kadra.

V tovarni kovanega orodja v

Kmetijski svetovalac

Javno vprašanje

Čiščenje in škropljenje drevoja za mizo, ne more imeti uspehov — kar se je posebno pokazalo ob pripravi pregleda sadovnjakov dne 9. t. m., ki ga je opravila občinska komisija skupno s člani sadjarskega odseka KZ Kokrica in KZ Predoslje, katera bi morala skrbeti za čiščenje in škropljenje sadnega drevoja v zimski in pomladanski sezoni. Kljub temu, da je bila pretekla zima zelo mila in ugodna v prvi vrsti za čiščenje, kakor tudi za škropljenje sadnega drevoja, smo videli, da lastniki sadnih vrtov ne marajo razumeti potrebe o gojenju zdravih sadnih dreves. Posebno malomaren odnos do gojenja sadnega drevoja, oziroma sadovnjakov, ki imajo zelo lepo lego in zadosti močno sadno drevje, je pokazala vas Suha, sledijo pa ji vasi Predoslje, Britof, Oreholje, kjer ni niti ena četrtna očiščenega sadnega drevoja. Pohvale vredna pa je vas Kokrica, ki je ena izmed najboljših v občini, sledijo ji Mlaka in Srakovlje.

Spomladansko škropljenje sadnega drevoja je opravila do danes le Kmetijska zadruga Kokrica v vaseh Kokrica, Mlaka, Srakovlje in Bobovk. Kmetijska zadruga Predoslje je s popravilanjem oziroma pripravljanjem

Kamniku niso dvignili cen že več let. Lani so 30% svojih izdelkov tudi izvozili: v Brazilijo krampe, v Sirijo sekire, v Turčijo in Grčijo pa tesla. Zaradi tega pa domače tržišče ni bilo prav nič prikrajšano.

Poleg tovarne gradijo nov transformator, ki bo služil podjetju in terenu Mekinje.

Z.

njem stroja za škropljenje sadnega drevoja začela šele pred nekaj dnevi, kar je dokaz nezadostne zainteresiranosti in skrajne malomarnosti za akcijo za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevoja.

Stroj za škropljenje sadnega drevoja se do danes še ni prebudil iz zimskega spanja! Kje je vzrok tega malomarnega odnosa za tako važno akcijo, ki uživa vso pomoč tudi od države? Upamo, da nam bodo prizadeti na dobronamerno kritiko dali odgovor.

A. V.

Pri delu si je pokvaril oko

Obrat martinarna Železarne Jesenice ima v letošnjem letu največje število obratnih nezdod, saj beleži že dve smrtni nezgodi in več težjih ali lažjih. — Pred kratkim se je težje ponesrečil rezalec starega železa Štefan Šerbič. Po nesrečnem naključju mu je udaril plamen v obraz ter mu prizadel močne opekline na levo oko in okrog očesa. Po prvi pomoči je bil prepeljan na očesni oddelek ljubljanske bolnice, kjer mu skušajo oko pozdraviti ali pa vsaj poskrbeti, da mu bo ostalo desno oko zdravo.

Tudi ta nesreča naj bo v opozorilo vsem tistim, ki pri delu niso dovolj previdni, ne spoštujejo odredb oddelka za higien-sko tehnično zaščito dela in se ne poslužujejo zaščitnih sredstev.

Zaradi točnosti

Naš članek »Še delček tega, kar bi bilo dobro povedati«, je pri prizadetih vzbudil dokaj hude krivi. Predsednik cerkljanske občine Franc Martinjak je takoj po objavi članka podal ostavko na predsedniško mesto, kar je bilo edino prav in tudi razumljivo. Manj razumljivo pa je dejstvo, da ga je občinski ljudski odbor ponovno izvolil za svojega predsednika. Ni naš namen, da to kakorkoli komentiramo, dovoljeno naj nam bo le, da se temu čudimo in da izrazimo, da tega ne razumemo!

Ob tej priliki naj še povemo, da nam je v zadnjem članku tiskarski škrat napravil napako in sicer je dolg predsednika občine Franca Martinjaka znašal 34.000 dinarjev (in ne 43.000). Izpisek iz blagajniške knjige zadrage nam pove, da je dolg predsednika občine 1. I. 1954 bil natanko 33.400 dinarjev, ki ga je Martinjak plačal dan pred objavo našega članka v 15. številki »Glasu Gorenjske«. Omenimo naj, da je zadruga nekaj mesecev morala na vse načine

nadaljeval, zadovoljen, da je odkril, da pri nas vendarle je — demokracija.

DEBATA SE JE ZAPLETALA v besednem dvoboju med predstavniki okrajnega ljudskega odbora in LOMO Kranj. Drug drugega so hoteli prepričati, da imajo samo oni prav. Drug drugemu so očitali nezakonitost. Med drugim je padel tudi očitke, da so Kranjčani že prejšnja leta dobili več sredstev kot vse ostale občine v okraju in da zato letos nimajo nobenega razloga za tarnanje.

Pa se oglasi predstavnik LOMO: »Da smo sredstva dobili njihče ne zanika, toda učinek teh sredstev se je razgubil kot voda v pesku. To pa samo dokazuje, kolikšna sredstva Kranj potrebuje.«

(Glasen smeh.)

RAZPRAVLJALI SO O KMETIJSKEM SKLADU. Govorili so, kako bo treba z regresi, ki jih daje skupnost za izboljšanje in modernizacijo kmetijstva težiti, da se res poveča kmetijska proizvodnja in da se preprečijo pojavi, ko so regresi samo pomagali dvigati neposredni življenjski standard posameznih kmetov.

Nekateri odborniki so smatrali, da je za napredek kmetijstva predvidenih sorazmerno preveč sredstev.

Vstal je nek odbornik zbornice proizvajalcev. Odbornikom sicer ni »položil na srce telečji gnoj«, marveč to, niti vendar ne zmanjšujejo regresov, ker bodo letos kmetje že itak morali plačevati večji davek kot lani, pa jim res ne bi kazalo odvzemati tega dohodka.

Smeh ga je poučil, da ostali odborniki presojojo namen regresov drugače.

MED ODBORNIKI JE ZAVRŠALO, ko se je začelo govoriti o 39 milijonih, ki so ostali Zavodu za socialno zavarovanje zato, ker so lanske leto plačevala podjetja v kranjskem okraju 4% dopolnilni prispevek. Vsi so bili edini, da presežek ni Zavodov dobiček, ker bi Zavod imel brez dopolnilnega prispevka le izgubo. Zato so sklenili, da Zavod denar vrne LOMO Kranj, ki naj začne graditi iz teh sredstev zdravstveni dom.

Ko se je direktor Zavoda za socialno zavarovanje pojasnili, da to ne gre, da se je namreč tudi pri tem držati zakonitih predpisov, ko so izšli v enem zadnjih Uradnih listov, je skočil pokonci nek odbornik — ki je bil slučajno gradbenec — in odločno zahteval, da Zavod za socialno zavarovanje mora vrniti denar.

Zlobni jeziki v prvih klopek so pri tem ugotovili, da mu gre za delo.

K RAZPRAVI O istem problemu se je prijavil nek odbornik, ki je hkrati direktor nekakega podjetja. Izjavil je: »Če torej Zavod za socialno zavarovanje noče nakazati presežka, ki ga je ustvaril z dodatnim prispevkom podjetij, predlagam, da okrajni odbor sklene, da takoj prenehamo plačevati 4% dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje.«

Glasen smeh ga je opomnil, da ga je polomil. 4% dopolnilni prispevek podjetja ne plačujejo že od 1. januarja letos.

—sik

Kam privede slaba vzgoja

Smrtna nesreča na Zlatem polju

V ponedeljek, 18. IV. se je po Kranju razširila vest, da je bil v blokhi na Zlatem polju ubit 14-letni Jože Ušeničnik, dijak II. razreda gimnazije. Takoj moramo poudariti, da je bil Jože Ušeničnik ustreljen zaradi nepravilnosti. Pričujoči primer nam zgovorno kaže, da ljudje še vedno skrivajo doma orožje brez dovoljenja, kljub temu, da so oblasti že zdavnaj zahtevale, da je treba vse orožje prijaviti. Ta nesreča pa naj bo tudi opomin, da je treba orožje shraniti na takem mestu, ki otrokom ni dostopen in da zanj ne vedo.

V soboto med 12. in 13. uro je 12-letni Janez Zakrajšek povabil k sebi sošolca Ušeničnika, češ da mu bo nekaj pokazal. V sobi je iz predala vzel revolver in mu ga kazal, medtem pa pritisnil na sprožilec in nasproti stoječi Jože je dobil strel v prsa. Krogla je prebila aorto in je bil fant na mestu mrtve. Zakrajšek ga je nekaj časa močil z vodo, ko pa je videl, da je mrtve, ga je prikril pred starši do ponedeljka. Ušeničnikovi starši so takoj prijavili, da pogrešajo svojega sina.

V ponedeljek dopoldne je Zakrajškova mati pospravljala sinovo sobo in zapazila na preprogi krvave sledove. Po natančnejšem pregledu je našla mrtvega Ušeničnika. To je takoj povedala hčerki, ki je pohitela k sosedovim. Med tem časom je prišel v blok miličnik, katerega so o tem obvestili, ta pa je primer takoj prijavil TNZ pri OLO Kranj.

Kljub temu, da gre za nesrečno naključje, ki je povzročilo smrt mladega fanta pa moramo poudariti, da je Jože Zakrajšek izredno nesramen in cinčen. Med preiskavo se je tako obnašal, da so nad njim prav vsi strmeli. Odgovori, ki jih je dajal

preiskovalnim organom kažejo, da fant ni imel prav nobene vzgoje, kar nam kaže tudi njegovo šolsko spravevalo s sedmimi slabimi redi.

Kot rečeno starši za nesrečo niso vedeli, vedeti pa bi morali, kakšen je njihov sin, da je lažnivec, slab učenec in skrajno nesramen. Namesto, da bi bil fant doma že pod močno roko, je užival pri starših samo potuho in zagovarjanje. Ko je njegov oče slišal, da iščejo revolver, ga je skril na podstrešju, da bi zavedel preiskovalne organe na krivo sled. Seveda je Janez to vedel ter je bilo njegovo vedenje zategadelj še bolj nesramno. Taka vzgoja doma je privedla tudi do tega tragičnega dejanja, ki je povzročilo upravičeno zgražanje prebivalstva.

OBJAVA

Z ozirom na neresnične govorice, ki so se razširile v Kranju in okolici o nesreči z orožjem, ki se je dogodila dne 16. aprila 1955 v Kranju, objavlja Tajništvo za notranje zadeve OLO Kranj naslednje pojasnilo: Dne 16. 4. 1955 sta se okrog 13. ure igrala v stanovanju Zakrajšek Jožeta na Zlatem polju št. 24, 14 letni Ušeničnik Jože in 12 letni Zakrajšek Janez s pištolo, last Zakrajšek Jožeta. Pri tem se je pištola, ki jo je imel v rokah Zakrajšek Janez, sprožila, ranila istega v roko in smrtno ranila Ušeničnik Jožeta. Smrtno ranjeni je v 10 minutah podlegel poškodb. Zakrajšek Janez je brez vednosti staršev truplo prikrival do ponedeljka 18. aprila 1955.

Vse ostale govorice, ki se širijo, so netočne in ne ustrezajo resnici.

Tajništvo za notranje zadeve Kranj

Sem in tja po Selški dolini

IZ POPOTNIH BELEŽK NAŠEGA REPORTERJA

PODJETJA, KI MNOGO OBETAJO

Ce te pot zanese v Selško dolino, te seveda vedno najprej mori vprašanje prometnega sredstva, o katerem pa smo v našem listu že pisali in ki ga kljub najboljši volji podjetij, ki se s tem bavijo, zaenkrat ni mogoče urediti bolje. Zelenikarji sicer še vedno pogrešajo predvojne štiri avtobusne zveze (danes le dve!) a se istočasno ogrevajo za tisti načrt, o katerem so si tudi Ločani že zdavnaj na jasnem in je bil tudi publiciran v Loških razgledih: da je namreč to najbližja zveza

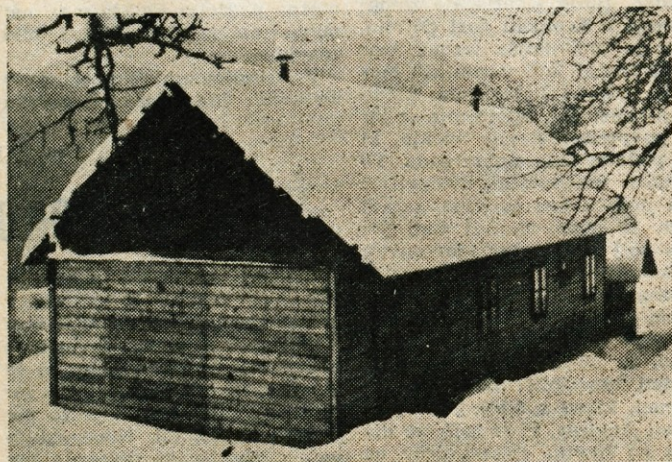
s Podbrdom in Tolminsko na eni ter z Bohinjem na drugi strani. Modernizacija teh cest bi bila velike važnosti ne le v turističnem, ampak tudi v gospodarskem pogledu, saj ima bodoča komuna v Zelenikah ogromne, deloma že ostvarjene pogoje za soliden gospodarski razvoj. Če omenimo le Tovarno kovinskih in elektromehanskih izdelkov »NIKO« v Zelenikah, Medzadružno lesno-industrijsko podjetje v Češnjici, izredno lepo se razvijajoče čevljarstvo pod

ke, po katerih je veliko povpraševanje. Obe podjetji boste natančneje spoznali, ko bomo o priliki objavili daljše slikovne reportaže o njenem delu in uspehih.

Kmetijske zadruge so v tem času sredi največjega razmaha. Občni zbori, ki jih je večina zadržav pravkar opravila, so pokazali prave lepe rezultate. Tudi o teh bi kazalo posebej spregovoriti in določiti mesto teh zadržav v okrajnem ali celo republiškem merilu.

Uspela revija na Jesenicah

Krojaško podjetje »Moda« na Jesenicah se je odločilo dobiti sredstva za kritje primanjkljaja iz prejšnjega poslovanja z organiziranjem »Modne revije«. Na Javorniku je dobilo podjetje »Moda« dvorano doma »Partizan« in organiziralo minulo nedeljo popoldne modno revijo. Na reviji so razkazovali 24 zimskih, pomladanskih, letnih in jesenskih modelov, t. j. plaščev in raznih oblek. Občinstvo je bilo z organiziranjem revije kar zadovoljno; zadovoljno pa je bilo tudi podjetje »Moda«, ker je z ozirom na velik interes s strani občinstva doseglo svoj namen. Dobilo je finančna sredstva, ki bodo izboljšala poslovanje, izvedlo pa je tudi živo reklamo, ki bo podjetju v bodočnosti mnogo koristila.

Šola v Dražgošah

jetje »Ratitovec« na Studenem, Usnjarno v Zelenikah, potem pa seveda vrsto sila podjetnih in vsestransko razvitih kmetijskih zadržav od Martinjega vrha, Selc, Dražgoš, Luš pa do Bukovice.

O delu vseh teh industrijskih in zadržav delavnosti bi kazalo pozneje posebej spregovoriti, saj so to podjetja, ki mnogo obetajo. Za danes le kratko ugotovimo, da je n. pr. »NIKO« vzorno urejena tovarna, ki ne slovi le po preciznih (analitičnih) in drugih tehnikah, laboratorijskih centrifugah in mešalcih, preciznih tehničnih šestilnih itd., ampak po marsikoga morda zanimajo tudi, da izdeluje tudi različne pisarniške kovinske potrebščine: registre, luknjače, sponke, risalne žebličke itd. Morda tudi ni vsem znano, da na Češnjici izdelujejo radio-omariče, postavke za tehnične zaboje za izvoz in notranji trg, embalažo in vinske sode ter še druge izdel

KAJ TARE PREBIVALCE

Seveda pa tarejo prebivalce Selške doline tudi razne skrbi in nevednosti, s katerimi se občinski močje vztrajno bore. Naj omenim le most v Praprotnem, ki dejansko že precej sumljivo izgleda in rad verjamem, da šoferji s strahom vizijo čezenj, saj jim sedanja iztrošena lesena konstrukcija kljub označbi 8-tonske nosilnosti, ne daje jamstva za zanesljiv in varen prevoz potnikov in tovarov. Stari betonski most so ob kapitulaciji stare Jugoslavije porušili, nato so Nemci napravili lesenega, ki pa so ga partizani vedno znova (kar petkrat) porušili, da so preprečevali okupatorju akcije in selitve naših ljudi. Menda zato ne bo odveč poziv na Republiko upravo za ceste, ki naj akcijo za obnovo mostu poveča, saj bomo sicer kmalu stali pred nevednim in odgovornim vprašanjem: Kdo bo kriv za nove žrtve ob eventualni nesreči?

Vzgojni pomenki

Odnos do staršev in učiteljev

Mladostnik si v 13. in 14. letu starosti trudi, da bi se privadi na vrstnike drugega spola in dojel polagoma naloge moškega in ženskega spola. Ko se mučijo okoli teh vprašanj, jih starejši navadno ne razumejo prav dobro, ker se jim zdi, da bodo zapravili s tem preveč dragocenega časa; zato so navadno doraščajoči mladi ljudje v ostrem nasprotju in o poziciji s starši in vzgojitelji, ki je včasih kar nenavadna in na videz nerazumljiva. Ali kakor hitro so te razvojne nujne naloge izpolnili (kar velja za deklice po izpolnitosti 15. letu, za dečke pa 16. letu), se čutijo občutno srečnejše, veselejše in z njimi je dosti lažje delati v šoli in doma. Postanejo mirnejši in če so se prej nesrečne mamice obupano pritoževale: »Naš je tak divjak, surrov in zadirčen« ali »Naša je tako čudna, da ni za nikamor« — pa so sedaj boljše volje in o svojih »otročih« govore, da so že v »resnejših, mirnih letih«.

Razvoj od 12. do 14. leta torej v tej smeri, da mladi človek najprej izgubi spoštovanje do starejših, nato jim nekaj časa nasprotuje, nato pa se razvije v pubertetničku nov občutek spoštovanja in občudovanja staršev in učiteljev, od katerih pa se skuša sedaj notranje osamosvojiti. S 15. leti se mu to

v precejšnji meri že posreči, v starosti od 18. do 20. let pa to neodvisnost od starejših v glavnem tudi že doseže.

Vsak človek ima v svojem srcu nek ideal, neko predstavo o tem, kar bi rad bil. Za mladostnika je značilno, da te svoje ideale zelo hitro menja. Najprej je to navadno roditelj istega spola — oče ali mati. Okoli 10 let stopi na mesto očeta ali matere kaka »blesteča« pojava — filmska zvezda, slaven športnik, letalec ali pa tudi oseba iz kakšne povesti ali romana. Mladi ljudje si želijo, da bi bili tako lepi, močni, zviti in ljubljeni kot njihovi junaki. S 13. ali 14. leti pa polagoma izginja zanimanje za daljnje, nedosegljive ideale in namesto njih skuša mladostnik najti v samem sebi tistega dosegljivega, odgovarjajočega mladega človeka. Z ne prestanim opazovanjem samega sebe, svojega ponašanja pri delu in igri, si oblikuje zavest svoje lastne vrednosti in išče poti v življenje, ki bo po njegovem mišljenju najboljša. Polagoma si gradi svoj lastni življenjski in svetovni nazor.

Kako obravnavamo trinajstletnika?

Iz vsega dosedanjega sledi, da je pubertetna doba, doba v kateri se mlad človek razvija iz nesamostojnega otroka v samostojnega odraslega. V tem času se razmerje do odraslih bistveno spremeni, vendar neodvisnosti od odraslih mladostnik ne more doseči kar od danes do jutri. Nasprotno! V marsikaterem pogledu nujno potrebuje pomoč odraslih. Kako, tega ne ve in tudi ne more izvedeti, ker odrasli sami tega ne vedo.

Kakor je že njegovo obnašanje nasproti odraslim hladno ali celo sovražno in surovo — brezbriznega, indiferentnega odnosa s strani odraslih, mladostnik ne more prenašati. Nujno potrebuje njihovega zanimanja in pomoči — toda le pod določenimi pogoji. V svoji notranjosti je namreč razklan in neuravnotežen: včasih želijo, da jih pustimo delati po svoje, da bi s

tem mogli dokazati, da so že na pol dorasli in znajo delati samostojno. Drugič so zopet čisto neobgljeni in želijo, naj posežemo vmes in jih obvarujemo pred posledicami napak, ki so jih povzročili njegovi samostojni poskusi, da bi se vedli kakor odrasli. (Dalje prihodnjic)

Administratorko

z ustreznimi šolsko izobrazbo in dobrim znanjem strojepisja in stenografije

sprejme takoj „Tiskanina“ - Kranj

Prednost imajo osebe z znanjem kakega tujega jezika. — Ponudbe dostaviti na podjetje do 1. maja 1955.

GLAS GORENJSKE

Izdaja:

Časopisno, založniško in tiskarsko podjetje »GORENJSKI TISK« Kranj, Koroška cesta 6.

Direktor in odgov. urednik: Slavko Beznik.

Urejuje: uredniški odbor.

Tel. uredništva: št. 475, uprave št. 190 / Tek. rač. pri NB Kranj-okolica št. 624-T-127

Izhaja vsako soboto.

Letna naročnina 400 dinarjev polletna 200 dinarjev četrtletna 100 dinarjev Posamezna šte. stane 10 din

Na podlagi 89. in 90. člena uredbe o ustavljanju podjetij in obratov (Uradni list FLRJ št. 51-424/53) razpisuje komisija za razpis in imenovanje direktorjev mesto direktorja

Tovarne usnja „STANDARD“ - Kranj

Ponudniki za mesto direktorja morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. Inženir kemije z odgovarjajočim strokovnim izpitom in 5-letno prakso v usnjarski industriji.
2. Ekonomist z odgovarjajočim strokovnim izpitom in 5-letno prakso v usnjarski industriji.
3. Popolna strokovna srednja šola usnjarske stroke s položenim strokovnim izpitom in 10-letno prakso v usnjarski industriji.
4. Nepopolna srednja šola z odgovarjajočim strokovnim izpitom in najmanj 15 let prakse v usnjarski stroki.

Kolkovane prošnje z življenjepisom, potrdili šolske in strokovne izobrazbe ter opisom dosedanje zaposlitve vlagajte pri Tajništvu za gospodarstvo in komunal. zadeve LOMO Kranj, Titov trg št. 1.

Skraini rok za vlaganje ponudb je vključno do 7. 5. 1955.

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri LOMO Kranj

DRUŽINSKI POMENKI

Vestnost se da privzgojiti

Vsakdo, ki trpi zaradi lastne ali tuje netočnosti, bo razumel, kako važno je, da začnemo z vzgojo reda že pri dojenčku. Če bo dobival svoje obroke hrane vedno ob istem času, če ga bomo ob določenih urah previli, okopali, spravili spat, se bo njegov organizem sam navadil na redno opravljanje vseh funkcij. Zato bomo tudi do majhnih otrok v tem pogledu vedno strogi in nepopustljivi. Kosilo, popoldanski sprehod, kopanje, nočni počitek, vse naj se začne po možnosti točno ob določenem času in nobeno moledovanje ne sme spremeniti običajnega dnevnega reda.

Uspeh take vzgoje se bo vidno pokazal zlasti takrat, ko bo otrok začel obiskovati šolo. K pouku bo moral že od vsega začetka prihajati točno, sicer bo opominjan ali pa celo kaznovan. Če smo ga v tej smeri že vzgajali, potem mu to ne bo delalo nobenih težav. Pogosto zamujanje šolarja meče slabo luč ne samo nanj, temveč na vso družino. Tega pa starši prav

gotovo ne želijo, četudi so sami večkrat premalo vestni.

Z vzgojo točnosti se bo v otroku sama po sebi vzbudila tudi ljubezen do reda. Otroci ne bo znal varčno ravnati le s svojim časom, ampak bo vedno pazljivo skrbel tudi za svojo obleko, knjige in druge stvari. Vestni šolar bo redkokdaj kaj pozabil doma, medtem ko bo sistem, ki zamuja, vedno kaj manjkalo. Ljubezen do reda in smisel za točnost bosta ostala

v otroku za vse življenje in mu prihranila marsikatero nepravilno zamudo in nevednost. Vsak delavec in uslužbenec je že skusil, kako pomembna je vestnost v službi. Pa tudi doma je vedno zaželen. Koliko manj slabe volje in razburjanja bi lahko bilo v družini, če bi tudi vse gospodinjke poznale vestnost in red. Začnimo torej z vzgojo že pri majhnih, kajti kar se Janezek nauči, to bo Janez nekoč znal.

RECEPTI

Porova juha

Por je zimska zelenjava, ki jo uporabljamo kot začimbo k raznim juhám in omakam. Razen tega iz njega lahko napravimo tudi odlično prikuho, za katero potrebujemo ¼ kg pora, 4 dkg masti, 4 dkg moke, ¼ l litra mleka, sol in vodo. Por očistimo in mu porežemo konce listov, nato ga razrežemo na približno 5 cm dolge koščke, ki jih skuhamo v slani vodi. Iz masti in moke naredimo prav svetlo prežganje, toliko da moka v masti zakipi. Prežganje razkuhamo z mrzlim mlekom. Nato položimo vanj odcejen por. Če je treba, ga zalijemo z nekoliko vode, v kateri se je kuhal. Vre naj počasi, da ostanejo koščki celi. Jed nato še osolimo in po želji tudi popramo.

Dober segedinski golaž

Zanj kupimo ½ kg svinjskega mesa, pleče ali flam. Zrežemo ga na koščke kot za običajen golaž. Na 4 dkg masti zrumenimo 15 dkg sesekljane čebule, ji pridenemo žličko sladke paprike, žlico konservirane paradižnika, sol, kumino, meso in to dušimo tako dolgo, da se meso zmehča. Tedaj do

damo še pol kg zelja, ki smo ga medtem kuhale posebej. Vse skupaj zopet dušimo, dokler se zelje ne zmehča. Nazadnje prilijemo nekoliko zeljnice, da postane jed gosta in imamo nekaj omake. Sele zdaj solimo, sicer se nam zgodi, da že slano zelje vso jed presoli. Preden serviramo pridenemo golažu še nekaj smetane.

Lepa in praktična bluza za mladanske izlete in sport

F. G. Herbert: „Vsakih sto let“

Prikupna in dobro napisana — brez posebne tendence — ameriška komedija »Vsakih sto let« je bila prvič uprizorjena leta 1951 v New Yorku. V kratki dobi je preromala domala vse odzve sveta in v minuli se

prečnih Amerikancev. Pisatelj Herbert se v tem delu naravnost izogiba običajnih komedijskih prijemov ter situacijske in besedne komike.

Za jeseniško gledališče uprizoritev ni bila ravno lahka, saj sloni vse dogajanje — razen enega prizora — le na treh osebah. Značaji so jasno začrtani, vendar predstavlja interpretacija zahtevno nalogo.

Režiser Bojan Čebulj je pri izbiri vlog zadel. Vlogo mlade Patty O'Neill je zaupal priznani igralci Tatjani Gostiševi. Zahtevno vlogo je podala Gostiševa ljubko in prirčno. Nič slabši od nje ni bil mladi arhitekt Donald Gresham, ki ga

je doživeto odigral Marjan Stare. Ponovno je pokazal svoje velike igralske sposobnosti. Tudi lik Davida Slatara, ki ga je podal Franjo Stibilj, je bil dobro prikazan. Pattynega očeta Mihaela O'Neill pa je igral Stane Jagodic.

K uspehi uprizoritvi je veliko pripomogla posrečena scena B. Čebulja.

Upati je, da bo Mestno gledališče navduševalo jeseniško občinstvo s to komedijo vse do uprizoritve letošnje operete, pri kateri bodo prišli na račun predvsem ljubitelji glasbe in petja. Premiera Gregorčeve operete »Melodija srca« bo verjetno v začetku maja.

PRVI GLASBENI VEČER DRŽAVNE GLASBENE SOLE V KRANJU

Mladi glasbeniki navdušili poslušalce

Pester, za nastop gojencev glasbene šole po večini kar kvalliten program, je pritegnil ljubitelje glasbe, da so popolnoma napolnili zgornjo dvorano Sindikalnega doma, v kateri je bil 14. aprila I. glasbeni večer Državne glasbene šole v Kranju in to v počastitev 10-letnice naše osvoboditve. Program je bil dobro izveden in lahko rečemo, da je bila to najboljša produkcija gojencev kranjske glasbene šole do zdaj, za kar prav gotovo zaslužijo vse pri-

znanje vsi pedagogi na glasbeni šoli, ki jo vodi ravnatelj Peter Lipar.

Razen nekaterih pianistov iz šole prof. Zupančičeve, prof. Avguštinove, prof. Aljančičeve (Marjan Seliškar, Judita Ribič, Mojca Savnik itd.) so nas prijetno presenetili tudi mladi violinisti. Najmlajši, komaj šestletni Miha Pogačnik iz šole prof. Fr. Staniča ima kot izredno talentiran pred seboj lepo prihodnost. Mladi Jakec Kurat iz šole prof. Rud. Fajona je s svojo izvedbo I. dela Vivaldi-jevega koncerta v A-molu pokazal zelo lep napredek, zlasti zadovoljivo tehniko desne roke. Oba so poslušalci nagradili z neobičajnim aplavzom. Tudi mladi Govčev Janez iz iste šole je z daljšim, za II. razred precej zahtevnim opusom pokazal veliko muzikalnost.

Za stopnjevanje prijetnega presenečenja na tem večeru pa sta posebej poskrbela še violinisti trio s klavirjem in šolski godalni orkester, ki šteje že 25 članov in skoro vsi izhajajo od vsega početka iz šole profesorja Fajona, ki je takim ansamblom odlično, zanesljiv vodnik, kot je to dokazal z interpretacijo izvedenih del: J. Pribošiča »Domotožjem« in A. Vivaldija I. delom »Koncerta v G-duru« v njegovi priredbi za

godalni orkester. Navzoči avtor J. Pribošič je bil s tako izvedbo samo zadovoljen in bi jo želeli slišati še ob kakih drugi priliki.

Lep razvoj društva

Pred letom dni ustanovljeno Obrtniško društvo na Jesenicah, je doseglo v času obstoja že lepe uspehe. Društvo, v katerega so včlanjeni vsi obrtniki mesta Jesenice, šteje že nekaj sto članov. Ima svojo gledališko družino, ki se javnosti sicer še ni predstavila, vendar že študira prvo delo. Tudi tamburaški zbor, ki je bil ustanovljen šele letos, že pridno vadi in bo prvič nastopil na I. rednem občnem zboru društva, ki bo v nedeljo, 24. t.m. Prav tako ustanavlja jeseniško obrtniško društvo svoj pevski zbor, ki bo prvič nastopil junija meseca ob razsvetljavi prapora. — Razen mojstrov so včlanjeni v društvo skoraj vsi pomočniki in vajenci, zato je organiziranje kulturno prosvet-

nih odsekov, v katere se vključuje mladina, ki je primerne vzgoje najbolj potrebna, vse hvale vredno. Velike težave pa ima društvo zaradi pomanjkanja društvenega prostora, zato posamezni odseki ne delujejo tako, kot bi delovali, če bi društvo razpolagalo s svojim prostorom.

V Radovljici ustanovljajo Društvo prijateljev mladine

Na pobudo Mestnega odbora SZDL Radovljica se tudi v tem mestu pripravlja ustanovitev Društva prijateljev mladine. O tem je bilo veliko govorjenega na občnem zboru MO SZDL in sestavljen je že pripravljalni odbor. Sestavljajo ga vidni in napredni vzgojitelji ter razni kulturni in javni delavci, ki že zbirajo članstvo in so že sestavili pravila in delovni program novega društva. Namen Društva prijateljev mladine je — ob sodelovanju staršev in vzgojiteljev — vzgajati mladino v moralno, telesno in duševno zdrave in napredne državljane socialistične Jugoslavije. Društvo bo skušalo pridobiti čim več praktičnih vzgojnih sredstev na svojem delovnem področju: otroška igrišča, zabavišča, pionirsko knjižnico in čitalnico, mladinski oder, mlečno kuhinjo, počitniške kolonije; posebno skrb pa bo posvetilo izobraževanju pošolske mladine, skušalo jo bo odtegniti slabi družini, ponočevanju in uživanju alkohola.

Vzgoja v družini pri nas še vedno negativno vpliva na šolsko izobraževanje otroka, zato bo društvo posvetilo mnogo skrbi temu problemu. Članstvo bo v stalnih stikih s starši in bo predvsem skušalo izboljšati vzgojo tiste mladine, ki živi v moralno in socialno slabem okolju.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

IVERI

NAŠI SLIKARJI NA DUNAJSKI MEDNARODNI RAZSTAVI

Komisija za kulturne stike s tujino je sprejela povabilo prirediteljev mednarodne razstave »Deset let povojnega slikarstva«, ki bo jeseni na Dunaju. Naši likovniki bodo zastopani s 25 slikami, nekaj grafikami in manjšimi plastikami.

JUGOSLOVANSKI PROSVETNI DELAVCI NA NORVEŠKEM

Skupina 9 jugoslovanskih prosvetnih delavcev bo obiskala sredi maja več mest na Norveškem. Med enomešnim bivanjem bodo naši prosvetni delavci proučevali norveški šolski sistem.

SLOVENSKE BALADE IN ROMANCE

V založbi »Kmečka knjiga« je izšla zbirka najznačilnejših pripovednih pesmi — balad in romanc — ki so izbrane iz bogastva ljudske pesni in tvornosti naših pesnikov od Prešerna do Petra

Ob 10. obletnici osvoboditve v Loki velike kulturne manifestacije

Za »Loškim tednom« (ob občinskem prazniku) pripravljajo Ločani sedaj že v drugo velike kulturne manifestacije, ki bodo v okviru proslav ob 10. obletnici osvoboditve. Na pobudo ZB in SZDL se je osnoval poseben pripravljalni odbor s predsednikom Ivanom Puharjem na čelu. Pri teh prireditvah bodo sodelovala vsa društva in organizacije.

V soboto 7. maja bo za začetek solistični koncert opernih pevcev. Sodelovala bo tudi godba KUD »Tone Sifrer«. Tej glasbeni prireditvi se bo pridružil še koncert pevskega zbora iz Virmas, ki ga vodi prof. Demšar, in godbe. Tretji večer pa bodo nastopili: orkester Glasbene šole, gimnazijski pevski zbor in solisti. Pri slavnostni akademiji v soboto 14. maja na telovadišču v Puštalu bodo razen članov TVD »Partizan« sodelovali tudi pevski zbori in godba.

V nedeljo (15. maja) bodo glavne prireditve. Ob 10. uri bo slavnostna parada; planinci bodo odkrili spominsko ploščo

padlim planincem na Lubniku; odprt bo izpopolnjeni in preurejeni muzej NOB v Domu ZB, ki ga ureja tovariš Stane Pečar itd. Veselo partizansko rajanje pred gasilskim domom in na Trati pa bo pripomoglo k prijetnemu razvedrilu.

Razen tega pripravlja igral-ska družina KUD »Tone Sifrer« Cankarjevo dramo »Za narodov blagor« in partizanski večer pod geslom »Se pomnite tovariši«. Tudi KUD »Jože Krmelj« z Godešiča bo v Loki uprizorilo dramo »Lacko in Krefli«.

Ne bodo pa praznovali samo Ločani. Akademije pripravljajo tudi na Trati in na Godešiču. Nastopili bodo puštalski pevci — pod vodstvom tovariša Pirca — in pevci ter tamburaši KUD »Jože Krmelj«.

—j—

Pevci z Zalega hriba so gostovali v Domžalah

50 članski pevski zbor iz Zalega hriba je pred kratkim, na povabilo DPD »Svoboda«, gostoval v Domžalah. Na sporedu so bile Maroltove pesmi, s katerimi je pred dvema mesecema zbor prvič nastopil v Novi Gorici. Zbor vodi prof. Cene Matičič, ki je pokazal, česa je sposoben pevski zbor, če je sleherni član discipliniran in prihaja z veseljem in redno k pevskim vajam.

Poslušalci so bili zelo navdušeni nad petjem gostov iz Goriškega in so jih nagradili z burnim ploskanjem. Naslednji dan so gostje nastopili v Mengšu, kjer so dosegli tudi lepe uspehe.

NA ROB

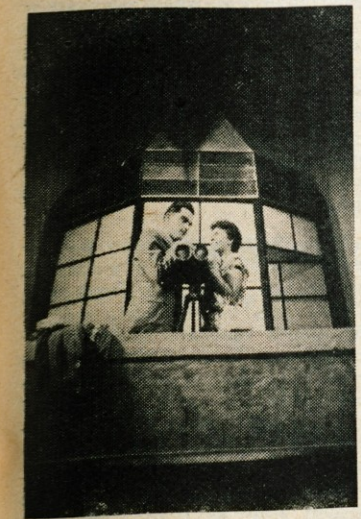
VEČER UMETNIŠKE BESEDE IN PRAZNA DVORANA

Pretekli teden v sredo zvečer je bil v Prešernovem gledališču v Kranju »Večer umetniške besede«, ki ga je izvajal član Mestnega gledališča iz Celja Marjan Dolinar. Večer na katerem je recital dela domače, francoske, ruske, nemške in angleške literature, je prav dobro uspel. Zlasti pa so maloštevilnim poslušalcem ugajale Koroševlove in Zupančičeve pesmi. Shakespeareov »Monolog o lobjanju« in govor zagovornika iz Dostojevskega »Bratov Karamazovih«. Program je izvajalec res dobro naštudiral in skoraj v večini del je prišla umetniška beseda do popolnega izraza.

Prazna dvorana! Spet tisto, o čemer smo že večkrat pisali, toda do danes kot kaže, še vedno brez uspeha. V dvorani je bilo približno 50 poslušalcev, od teh dobra polovica dijakov iz Tekstilnega tehnikuma, za katere vsi Kranjčani vemo, da so redni obiskovalci raznih kulturnih prireditev (gledaliških, koncertov, raznih predavanj in podobno). Spet se moramo vprašati, kje so bili dijaki kranjskih gimnazij in drugih srednjih šol? Ali morda niti ne vedo, da so take prireditve njihova duševna hrana? Če ne, kdo naj bi bil tega kriv? Morda njihovi vzgojitelji, ki še vedno preveč ozko gledajo na posamezne prireditve? Prav gotovo je kultura, kulturno življenje, gledališče, koncerti, razne druge kulturne prireditve, kino in seveda tudi »Večer umetniške besede« tisto, ki našemu delavcu in delovnemu inteligenču širi obzorje in brez česar si danes skoraj ne moremo predstavljati človeka v naši družbi.

Teh vrstic verjetno ne bi pisal, če ne bi vedel, da kranjski dijaki in njihovi profesorji večkrat obiskujejo gledališke predstave v Ljubljani, ki so večkrat umetniško manj vredne in za mladino manj primerne kot marsikatera kulturna prireditve v Kranju. Pred dvema letoma so se vsi dijaki s profesorji peljali v Ljubljano v gledališče, kjer so poslušali Jožeta Tirana, ki je recital dela Ivana Cankarja. To je seveda samo hvala vredno. Za zaključek se samo še vprašamo in to upravičeno, zakaj na »Večer umetniške besede«, ki je bil v Kranju in na katerem bi se lahko marsikdo seznanil z največjimi umetniki proze in poezije iz svetovne in domače literature, ni bilo niti enih, niti drugih?!

N-r

Prizor iz »Vsakih sto let« na jeseniškem odru

zoni navdušila tudi občinstvo tržaškega, ljubljanskega in celjskega gledališča. Se več. Doživela je celo filmsko obdelavo.

Komedija prikazuje odlomek iz vsakdanjega življenja pov-

M. Maeterlinck: »Stilmondski župan«

Druga premiera jeseniških svobodašev

Dramski odsek DPD »Svoboda« Jesenice je po Golarjevi drami »Vdova Rošinka« pripravil svojemu občinstvu zelo učinkovito dramo M. Maeterlincka »Stilmondski župan«. Premiera je bila v nedeljo zvečer v dvorani Doma »Svoboda« na Jesenicah. Tudi to delo je režiral režiser jeseniškega Mestnega gledališča prof. Jože Tomažič. Igralce za »Stilmondskega župana« je izbral tako posrečeno, da je dosegel z uprizoritvijo izreden uspeh.

Maeterlinckova drama prikazuje dogajanje v Stilmondu (kraj v belgijski Flandriji) po okupaciji leta 1940.

Župana je igral Jože Varl. V zahtevno vlogo se je vživel in jo podal izredno plastično. Igral je s srcem in prepričljivo ter je v prvem dejanju osvojil gledalce. Županovo hči je igrala Lojzka Božičeva, ki je predvsem v zadnjem dejanju pokazala velike igralske sposobnosti. Sina Florisa je doživeto podal znani jeseniški amaterski igralec Srečko Mlinarič. Majorja pl. Rochova in poročnika Hilnerja sta igrala Pavel Torkar in Franci Pogačnik. Za pr-

vega je bila vloga morda malo prezahtevna, drugi pa jo je rešil kar zadovoljivo. Uspešno so nastopili še: Ciril Vister (vrtar Klaus), Franci Stravs (občinski tajnik) in Stojan Valodi (učitelj).

Sceno, ki je dobro dopolnjevala uprizoritev, je zasnoval Jaka Torkar.

Vsi nastopajoči — z režiserjem na čelu — zaslužijo priznanje. Zal pa jim Jeseničani s slabim obiskom tega niso dali. Upati je, da bo na reprizah dobilo občinstvo večje zaupanje v predstave dramske družine DPD »Svoboda«.

Pevski zbor in orkester v Radovljici potrebujeata ustrezne prostore

Na vsakem občnem zboru KUD »A. T. Linhart« in na vsaki seji se govori in razpravlja, kako potrebna bi bila za uspešno delovanje pevske in godalne sekcije primerna soba, ki jo sekciji še nimata. Toda vsa prizadevanja so bila dosedaj brezuspešna. Zaradi nevdržnih razmer so pred letom najboljši

pevci odstopili, okrnjeni pevski zbor pa je v jeseni preteklega leta kljub temu spet začel z rednimi vajami in je že dvakrat javno nastopil.

Za vaje imajo sedaj na razpolago malo učilnico v poslopu gimnazije, v kateri se stiska okoli 50 pevcev. Pred pevsko vajo morajo zložiti klopi na kup, po vaji pa jih spet postaviti na svoja mesta. Isto velja tudi za godalni orkester.

Vsekakor te razmere neugodno vplivajo na glasbeno-kulturni razvoj v Radovljici.

DRUGI NASTOP NEZNANIH TALENTOV

Veliko navdušenje v Radovljici

V dvorani doma »Partizan« v Radovljici se je zbralo prejšnjo nedeljo popoldne lepo število Radovljčanov in okoličanov. Pritegnilo jih je zanimanje za nastop neznanih talentov, ki je bil za Radovljico novost. 24 nastopajočih, z Jesenic, Dovjega, Kranjske gore, Radovljice, Zapuž, Posavca, Otoka, Podnarta in celo Nove Gorice, je občinstvo z zanimanjem poslušalo.

Prvo mesto je dosegla 11-letna pianistka Jožica Šolar iz Podnarta, ki je zaigrala Schurbertovo »Podoknico«, drugo mesto pa še mlajši violinist Dušan Filipič iz Posavca, ki je zaigral Staničev »Andantino«. Sledila je mezzosopranistka Marica Baloh iz Nove Gorice, njej pa recitator Ilica Korošec z Jesenic. Med prvimi desetimi so bili tudi: baritonist Stanko Eržen iz Zapuž, Mitja-Igor Haferle z Jesenic, Ivo Govedič z Dovjega, Ivan Eržen iz Radovljice, Anton Korošec z Jesenic in kvartet z Dovjega. Ti so prejeli denarne nagrade, ostali nastopajoči, ki jih je izbral žreb, pa so dobili praktična darila raznih podjetij radovljiškega okolja.

Tudi drugi nastop neznanih talentov v radovljiškem okraju je pokazal veliko zanimanje za tovrstne prireditve.

Deset let po zmagi

Ob deseti obletnici osvoboditve želimo našim delovnim ljudem posredovati nekaj izvirnih prispevkov iz dobe narodno osvobodilne borbe, ki naj bi ostali trajen dokument zanamcem na čas velikega junaštva in trpljenja slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov. Zaradi tega sta se okrajna odbora Zveze borcev NOV v Kranju in v Radovljici skupno z uredništvom »Glasu Gorenjske« odločila, da razpišeta

nagradni natečaj

za prispevke, ki bi obravnavali čas osvobodilnega boja in ljudske revolucije na Gorenjskem.

Pogoj, da je neko delo nagrajeno je, da obravnava NOB in revolucijo na Gorenjskem in da delo še ni bilo nikjer objavljeno.

ZA LITERARNA DELA BODO PODELJENE 3 NAGRADE:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

PRAV TAKO ZA DOKUMENTARNO GRADIVO:

- 25.000.— dinarjev
- 15.000.— dinarjev
- 10.000.— dinarjev

RAZEN TEGA PA RAZPISUJEMO TUDI TRI NAGRADE ZA IZVIRNE FOTOGRAFIJE IZ NOB, KI SE NISO BILE OBJAVILE:

- 10.000.— dinarjev
- 8.000.— dinarjev
- 5.000.— dinarjev

Zirijo sestavljajo, po dva člana OO ZB NOV Kranj in Radovljica ter član uredništva »Glasu Gorenjske«. Vsi kandidati naj pošljejo svoje prispevke uredništvu »Glasu Gorenjske« s šifro, v posebni zapečateni kuverti označeni s šifro pa poimen naslov pisca. Dela morajo biti v uredništvu najkasneje do 15. julija t.l. Zirija pa bo rezultate objavila na Dan vstaje, 23. julija.

Uredništvo »Glasu Gorenjske« si pridržuje pravico, da objavi šifrirane prispevke pred pregledom žirije. Objavljeni prispevki bodo honorirani kot običajno.

OO ZB NOV KRANJ IN RADOVLJICA
TER UREDNIŠTVO »GLASU GORENJSKE«

Veseli so, ker imajo v svojih vrstah toliko mladine

NAJMOČNEJŠE DRUŠTVO V LOKI

Mar res? Da! Prav gotovo! Samo nekaj števil za ilustracijo in prepričani bomo vsi, da je res tako. V TVD »Partizan« je danes razen članov in članic vključenih 30 aktivnih mladink, 25 mladincev, 70 najmlajših — cicibanov in 140 pionirjev.

Kot vidimo, je v društvu toliko mladincev in pionirjev, da se s tako visokim številom lahko ponaša le še redko katero

slabe ocene, ne bodo smeli hoditi v telovadnico, seveda če se ne bodo poboljšali. Prav gotovo pa do te odločitve ne bi prišlo, če v Loku ne bi imeli premajhno telovadnico in, kot skoraj po vseh društvih, premalo vaditeljev.

KAJ PA USPEHI?

Teh so dosegli že nič koliko! Samo lansko leto so bili člani prvega razreda republiški prvaki v ljudskem mnogoboju, mladi

napostili v reprezentanci Slovenije v dvoboju s telovadkami iz Srbije, ki je bilo v Strazisku. Na izbirnem tekmovanju za sestavo slovenske reprezentance je bila prav Ločanka Blizovičar najboljša, Majda Hude pa je bila lani druga na republiškem prvenstvu mladink prvega razreda.

Ti uspehi so seveda razumljivi. Množičnost je, kvaliteta je, zato ne manjka tudi uspehov. Samo tako naprej!

ALI TVD »PARTIZAN« IZ LOKE VZGAJA SAMO TELOVADCE?

Ne! Lahko rečemo, da je v TVD »Partizan« vključeno vse športno življenje iz Loke. V svojih vrstah ima društvo vse športne sekcije, v katerih je tudi glavni poudarek na množičnosti in vzgoji mladine, ki naj se čimbolj vsestransko udeležuje. Ze lani sta zaživele odbojarska in košarkarska sekcija, ki sta doma pripravili že vrsto tekmovanj in dosegli tudi prve uspehe. Košarkarji so preteklo nedeljo že igrali prvo prijateljsko tekmo pred tekmo vanjem v tretji republiški ligi.

V Gorenjski nogometni podzvezi v prvenstvenih tekmovanjih nastopajo kar tri moštva loških nogometašev: pionirji, mladinci in prvo moštvo. Zlasti so Ločane lansko leto razveselili mladinci in pionirji, ki so si priborili naslov najboljšega na Gorenjskem. Čeprav je namiznoteniška sekcija še najmlajša sekcija TVD »Partizan« je pri mladincih in pionirjih za namizni tenis tolikšno zanimanje, da je vodstvo društva zaskrbljeno, kako naj mladim športnikom ugodni. Razveseljivo pa je dejstvo, da so se tudi šahisti po skoraj 4-letnem »zimskem spanju« spet zdramili.

Ce torej zdaj še enkrat pregledamo in seštejemo vse članke TVD »Partizan« v Škofji Loki bomo videli, da je trditve — da je najmočnejše društvo v Loki TVD »Partizan« — več kot resnična.

DOBILI BODO NOVO TELOVADNICO

Tako veliko število članstva in še večje pomanjkanje prostora že dalj časa narekuje po-

trebo po novi, večji, sodobni telovadnici. Brez nje bo delo loškega »Partizana« težko doseglo svoj zaželeni cilj, čeprav mu pomagajo vse ljudske in mestne organizacije kot posamezna podjetja v Škofji Loki (Bombažna predilnica, »Sešir«, »Motor«, »Odeja« itd.) in čeprav vsi voditelji društva žrtvujejo vse sile v prostem času za večji procvit TVD »Partizan« v Škofji Loki. Toda to vprašanje bo na veselje vseh Ločanov v najkrajšem času rešeno. Ze prihodnji mesec bodo začeli s prvimi deli pri gradnji nove moderne telovadnice, ki bo skoraj na istem mestu, kjer jo imajo danes, vendar je ta premajhna, nizka in zelo vlažna v stranski sobi kino dvorane, kljub temu pa prijetno urejena, tako da mladi telovadci vseeno z velikim veseljem obiskujejo ure telesne vzgoje.

Prav gotovo pa bo delo loškega »Partizana« v mnogočem olajšano, ko bo dobil novo telovadnico, posebno če mu bo uspelo dobiti tudi telesno-vzgojne vaditelje. Tega se zavedajo tudi vsi posamezniki, navdušeni telovadci in športniki, ki že komaj čakajo na novo telovadnico in so zato tudi pripravljeni, da bodo sami prostovoljno pomagali pri gradnji.

FaBo

Večji uspehi, toda manj članov

Pred približno 14 dnevi je Okrajni odbor Ljudske tehnike Kranj položil obračun dela v preteklem letu. Iz poročil odborikov je bilo vidno, da se je število osnovnih organizacij v kranjskem okraju, kot število članstva, v primerjavi z letom 1953 zmanjšalo. Na področju OO LT Kranj obstaja danes 18 osnovnih organizacij in to: 9 društev LT, 4 Avto-moto društva, 1 Radio klub, 3 foto kinamaterski klubi in Avto-moto krožek v Goricih pri Golniku. To je 8 društev manj kot jih je bilo. Vzroki tega so različni, večkrat pa tudi neopravičljivi. V večini primerov, kot n. pr. v Škofji Loki, so se prej samostojno Avto-moto društvo, Foto kin klub in Radio klub združili v eno društvo — v društvo Ljudske tehnike, v kateri danes delajo kot posamezne sekcije. Ponekod so bila društva razpuščena, ker zaradi objektivnih razlogov niso imela možnosti za obstanek, vendar pa so se njihovi člani vključili v najbližje organizacije LT. Nerazumljivo pa nam je, zakaj je prenehal obstojati v Trzinu Radio klub, saj bi lahko z večjim zanimanjem članstva prav gotovo še uspešno deloval.

Zakaj pa je število članstva manjše? Vzrok temu moramo iskati predvsem v tem, da so se nekatera društva premalo zanimala, da bi svoje člane obdržala v društvu, kar bi večkrat lahko storila, čeprav nekatera nimajo dovolj sredstev, da bi svojim članom ljudsko tehniko čim bolj približala. Razveseljivo pa je dejstvo, da je med tem številom članov vedno več mladine, čeprav jih je še vedno precej premalo.

Kljub temu padcu članstva je delo LT v kranjskem okraju v preteklem letu zabeležilo lepe uspehe. Bilo je kar 97 raznih predavanj in razen ostalih prireditvev tudi 24 strokovnih tečajev, katere je z uspehom zaključilo 333 tečajnikov. Te številke dokazujejo velik napredek dela v LT v primerjavi z letom 1953.

Med živahno razpravo so delegati na skupščini z veseljem ugotavljali, da je med mladino, zlasti šolo obiskujočo, veliko zanimanje za radio in foto tehniko, med katerimi bi lahko vzgojili precej dobrih amaterjev. Zato so si tudi delegati zadali nalogo, da morajo v društvo LT pritegniti čim več mladine. Da bi bilo pri tem njihovo delo čimbolj uspešno, bodo prosili tudi za pomoč njihove vzgojitelje.

Pogovorili so se še o marsičem, potem so izvolili nov upr. odbor, kateremu so želeli v prihodnosti čim plodnejše delo in se tudi sami obvezali, da bodo pomagali premagovati vse težave, da bo uspeh Ljudske tehnike čim večji.

Vrsta članice TVD »Partizan« iz Škofje Loke

društvo. Iz številnih poročil o TVD »Partizan« na Gorenjskem smo lahko v našem listu čitali, da se skoraj v vseh društvih borijo, kako bi v svoje vrste pritegnili čimveč pionirjev, zlasti pa mladincev, ki vse preveč radi zahajajo tja, kjer zanje ni primerno.

Kako pa v Škofji Loki? Mladincev in pionirjev imajo toliko, da so bili na zadnji seji upravnega odbora prisiljeni skleniti, da tisti pionirji in mladinci, ki za svoje pomanjkljivo znanje v šoli dobijo tudi

dinke prvega razreda so bile prvakinje okraja, na republiškem prvenstvu so bile druge, na državnemu prvenstvu v Zagrebu pa so si v zelo močni konkurenci priborile častno četrto mesto. Z uspehi in rezultati, ki so jih dosegle nekatere posameznice, so si priborile tudi mesto med najboljšo desetorico v Sloveniji. Tako so kar štiri mladinke prvega razreda letos zastopale našo republiko v dvoboju z Vojvodino v Novem Sadu, dve članici prvega razreda pa sta preteklo nede-

Dvoboj, ki je navdušil Kranjčane

V nedeljo je bil v nabito polni, novi telovadnici v Strazisku medrepubliški dvoboj v orodni telovadbi. Svoje moči sta pomerili reprezentanci članic prvega razreda Srbije in Slovenije. Telovadke so s svojimi vajami navdušile številne gledalce, ki so jih tudi nagradili z velikim odobravanjem in burnim aplavzom. Po svečani otvoritvi in pozdravnih govorih načelnice »Partizana« Slovenije Jelice Vazzas, predsednika okrajnega »Partizana« za Gorenjsko tovariša Ogorelca in sekretarja SZDL komune Kranj Franca Pagona, v imenu reprezentance Srbije pa predstavnice Vasinke Rakić, in po izmenjavi daril, so tekmovalke pričele s tekmovanjem. Dvoboj je obsegal 4 discipline: preskok čez konja, visoko gred, dvovišinsko bradljo in proste vaje. Slovenske predstavnice so dvoboj izgubile s tesnim rezultatom — 215,25 : 215,05 za Srbijo. Z malo večje gotovostjo na gredi bi naše tekmovalke lahko odločile to srečanje tudi v svojo korist.

Gledalci so z velikim zanimanjem spremljali med tekmovalcem tudi gorenjske predstavnice v reprezentanci Slovenije, saj so med 8 tekmovalkami nastopile kar 4: Draga Bizovičar in Marta Celik iz Škofje Loke ter Pavla Bevc in Vida Oma-

hen iz Kranja. Vse so z uspehom zastopale našo republiko, škoda je le, da je imela Omahnova to pot veliko smolo.

Organizacija dvoboja, ki jo je »Partizan« Slovenija poveril Okrajni zvezi »Partizan« za Gorenjsko, je bila zadovoljiva.

Kratke novice

Pred pričetkom III. slovenske košarkarske lige, v kateri bodo sodelovale ekipe SK Jesenice, Triglav II ter Partizan iz Kamnika, Vrhnike in Škofje Loke, so košarkarji loškega Partizana imeli v nedeljo v gosteh na prijateljskem srečanju obe mladiki iz Jesenic. Medtem ko so mlajši Jeseničani odločili srečanje v svojo korist, so starejši mladinci domačega košarkarskega aktiva premagali goste z rezultatom 32:18. Ločani so za začetek pokazali kar zadovoljivo igranje in upamo, da bodo pod vodstvom trenerja Čretnika hitro napredovali.

Po večletnem mrtvilu se je pri loškem Partizanu ponovno osnovala šahovska sekcija. Poobudo zanjo so dali gimnazijci in obrtniški vajenci. Po dvakrat na teden se zbirajo v Domu Partizana, kjer so v februarju in marcu pod vodstvom Janeza Kosa že odigrali

turnir, na katerem je sodelovalo 18 šahistov. Zmagal je Zvonko Korošak pred Svoljšarom, Kosom in Zontarjem. V kratkem bodo razen mladincev tekmovali tudi pionirji.

Na brzopoteznem turnirju za prvaka Škofje Loke za mesec april je med 12 udeleženci zmagal Adolf Gerjol z 10 točkami (od 11 možnih). Sledili so Janez Kos 8 in pol, Oblak 8, Svoljšak 7 točk itd.

Srednješolsko prvenstvo v namiznem tenisu za okraj Ljubljana okolica je bilo v nedeljo v Litiji. Zastopniki kamniške gimnazije so dosegli lep uspeh. Mladinke so v tekmovalni ekipi osvojile prvo mesto, Mira Skofičeva pa je tudi med posameznicami bila najboljša. Mladinci so se kot ekipa plasirali na drugo mesto, v tekmovalni posameznikov pa si je najboljši Kamničan priboril tretje mesto.

Vsakoletnega prvenstva SSD Kamnik v slalomu na Mali planini se je letos udeležilo 12 tekmovalcev. Proga je bila precej zahtevna, na kateri je v hudi konkurenci zmagal Bojan Slegel.

Zaman so jih čakali. Napovedanega dvoboja v streljanju med strelsko družino iz Visokega in strelsko družino iz Primskovega, ki bi moral biti v nedeljo na Visokem, ni bilo, čeprav so Primskovljani še dva dni prej ustmeno pritrdili, da se bodo srečanju udeležili. Vendar so strelci z Visokega zaman čakali celo dopoldne. Čudimo se temu, da tako marljiva družina kot je na Primskem tudi ne izvršuje svojih obvez. Menda tudi še niso odgovorili strelcem iz Visokega na napovedano tekmovalje v okviru prireditve za desetletnico osvoboditve.

Rezultati srečanj drugega kola spomladanskega prvenstva Gorenjske nogometne podzveze: Hrušica: Ločan 1:5 (1:2), Tržič: Jesenice 2:1 (0:0), Triglav B: Mladost 2:2 (1:0) in Svoboda: Prešeren 2:4 (1:1).

Pastirjeva modrost

Daleč naokoli je slovel mladi pastir Peter zaradi svoje modrosti. Bistroumno je znal odgovoriti tudi na najtežja vprašanja, ki so mu jih zastavljali.

Ni čudno, da je tudi sam car zvedel za njegovo slavo. Svojim podanikom je takoj ukazal, naj ga pripeljejo predenj. Izpolnili so mu željo in ko je pastir stopil pred vladarjev prestol, ga je car nagovoril z besedami:

»Zelal sem te slišati, ker ljudje hvalijo tvojo veliko modrost. Ako danes pametno odgovoriš na tri moja vprašanja, te bom obdržal na dvoru in te proglasil za svojega ljubljence in edinega sina.«

»Kakšno je vaše prvo vprašanje, svetlost?« je na te carjeve besede mirno in preprosto vprašal pastir.

»Najprej mi povej, koliko kapljic vode je v vseh morjih sveta!«

»Mogočni gospodar, ukažite, naj vse reke na svetu prenehajo teči, naj nobena kaplja dežja več ne pade v morje in jaz bom izmeril vse vodne globine in vam točno povedal, koliko kapljic je združenih v njih.«

»Prav«, ga je prekinil car, — »sedaj mi pa še odgovori, koliko zvezd je na nebu!«

Pastir je pogumno dejal: »Zapovedite, naj mi prinesejo veliko polno papirja!« Car je ustregegel pastirjevi želji in dvorjani so mu ponudili papir. Pastir je tedaj vzel iglo in napravil z njo ogromno število malih luknjic, ki jih ni bilo mogoče prešteti. »Vidite, prav toliko zvezd je na nebu, kot sem jaz napravil luknjic v papirju!« je odgovoril.

Car mu je nato dal še tretje vprašanje, ki se je glasilo: »Kako dolga je ena minuta večnosti?«

»Med vrhovi najvišjih planin vašega carstva se dviga gora

iz samih diamantov. Ta dragoceni vrh meri eno uro pešačenja v višino, eno uro v širino in eno uro v globino. Vsakih sto let prileti nanjo čudovito lepa ptica, da si ob diamantnih stenah nabrusi svoj kljun. Kardar bo ta ptica z brušenjem izrabila vse dragocene kamne in bo gora izginila, takrat bo minila prva minuta večnosti.« je odgovoril pastir.

Car ga je tedaj ves radosten objel in s solzami v očeh spregovoril: »Moj dragi, ljubljeni otrok, vidim, da si nenavadno moder, zato te bom obdržal pri sebi in ponosen bom nate kot le more biti oče na svojega sina.«

Pionirski krožek za ročno delo na Jesenica

V pripravi za ustanavljanje društev žena so jeseniške žene posvetile vso pozornost vzgoji pionirjev in mladine. Mamice so za svoje pionirje organizirale pionirski krožek za ročno delo. Seveda je bil začetek težak. Bilo je precej nerazumevanja za snovanje tega krožka, nekateri so govorili, da zanj ni

Vsak petek se zbirajo v svojem klubskem prostoru, kjer z zanimanjem sledijo pripovedovanju obeh tovarišic. Uspeh krožka je tudi v tem, da pionirke in mladinke ne izostajajo neupravičeno.

Pred zaključkom tečaja bo njegovo vodstvo priredilo skupen izlet, za zaključek pa bodo

Skupina pionirk iz krožka za ročno delo na Jesenica

potrebnih pripomočkov, da so ti predragi, da krožek, tudi če se ustanovi ne bo dolgo obstojal in podobno. Žene terena Sava pa so vse te ovire premagale.

Meseca februarja so že ustanovile krožek za ročno delo, ki šteje danes že 67 pionirk in tudi mladink. Odbor SZDL terena Sava je dal krožku na razpolago prostor in kurjavo, pomagal pa mu je tudi odbor SZDL terena Groblje. S tem je bilo delo v krožku precej lažje in pionirke kot mladinke so dosegle že lepe uspehe. Seveda imata za tako lepa njihova ročna dela velike zaslugе. Gabričeva in Tratnikova (prva učica mladinke, druga pionirke).

potrebne pripravile razstavo vseh ročnih del, ki so jih izdelale v krožku. Pripravljajo že tudi kulturni program za zaključni večer, na katerega bodo povabile svoje mamice in pionirje ter žene drugih terenov. Prav bi bilo, da bi terenu Sava sledili še v ostalih tereni, kot Središče in tenizirane podobnega pionirskega krožka še boljše pogoje. Prav gotovo pa bi bilo koristno organizirati take krožke tudi v drugih naših mestih in mladici bi v njih pionirke in mladinke našle za nje prijetno in dinke našle za nje prijetno in koristno razvedrilo. Pionirke, kar same prosite vaše mamice, te vam bodo prav gotovo ugodile vaši želji.

Gorenjski kegljači na prvenstvu Slovenije

Na 4-steznem kegljišču Konstruktorja v Mariboru je bilo preteklo nedeljo zaključeno tekmovalje posameznikov za prvenstvo Slovenije v mednarodnem slogu dvakrat po 200 lučjev mešano. Doseženi izredni rezultati jasno kažejo, kako je kegljaški šport napredoval, saj je lanskoletnemu republiškemu prvaku Rajku Starcu iz Kranja zadostovalo 1620 podrtih kegljev za osvojitve naslova najboljšega, letos pa je s 1677 podrtimi keglji zasedel šele 11 mesto. Posebno je razveseljivo to, da je med najboljšimi vrsta mladih igralcev, ki veliko obetajo, posebno 18-letni Kranjčan Turk, član Triglava. Konkurenca je bila na tem prvenstvu tako velika in igralci tako izenačeni, da so Gorenjski tekmovalci na tem prvenstvu dosegli, lahko rečemo, velik uspeh, čeprav se to pot nobenemu Kranjčanu ni posrečilo osvojiti republiškega prvenstva, kot je bil že »običaj« v prejšnjih letih. Najboljši Gorenjci so zasedli

naslednja mesta: 4. Martelanc (Kranj) s 1717 podrtimi keglji, 6. je bil Turk s 1696, 10. Jeseničan Spec s 1685 podrtimi keglji, 11. Starc itd. Prvih 20 tekmovalcev se je uvrstilo na državno prvenstvo, ki bo meseca maja v Zagrebu.

SAMO NEŠPORTNIKI ZAPUSTIJO IGRIŠČE

V nedeljo 17. aprila sta se za začetek spomladanskega tekmovalja na Hrušici pomerili nogometni enajstori iz Hrušice in »Ločana« iz Škofje Loke. Zmagali so gostje z rezultatom 5:1. Ker je prišlo na tekmi kljub dobremu in objektivnemu sojenju do nešportnih izpadov, ko so domači ob pravilno dosojeni enajstmetrovki 15 minut pred koncem tekme zapustili igrišče, menimo, da bi bilo potrebno ostro nastopiti proti takim pojavom, ki sila negativno vplivajo na športnike in športno občinstvo.

O „sprehodu“ čez mejo

Državljan Geza iz Subotice je bil pred vojno trgovčič, ki je znal zaslužiti lepe denarce brez posebnega truda. Zato ni nič čudnega, da mu življenje v novi Jugoslaviji ni preveč ugajalo, ker bi moral za zaslužek pač delati. Poskušal je nekaj časa na ta ali oni način priti do denarja, vendar je končno uvidel, da to ne bo šlo, ker je oblast zvedela za njegove spekulacije. Zato je sklenil, da bo svoje sposobnosti skušal uveljaviti v Ameriki. Prodal je pisalni stroj, dvokolo in motorno žago, kar

mu je vrglo kar čedno vsoto denarja. Kmalu za tem sta z ženo odpovala na oddih na najo severno mejo. Naključje je hotelo, da jima je uprava hotela, kjer sta se nastanila, nakazala sobo pri nekem Jožetu, ki je svoj čas že nekomu pomagal čez mejo in je bil možakar za to tudi kaznovan. Jože je sposoben mož, saj je bil nekaj časa tehnični risar v nekem večjem gorenjskem podjetju. Vendar je njegov duh vse preveč nemiren, da bi se lahko ustalil na nekem mestu. Bil je

celo v francoski tujski legiji Kljub letom se še vedno ni uravnovesil.

Geza iz Subotice in žena Marija sta po nekaj dneh poskusila srečo. Odšla sta proti Podkorenskem sedlu in srečno »zašla« čez mejo. Pred odhodom pa sta del svojega premoženja dala hraniti Jožetu. Nič manj kot 266.000 dinarjev je bilo to. Toda v Avstriji našima beguncema ni šlo vse po sreči. Povedali so jima, da sta že davno preko tistih let, da bi lahko onstran velike luže še lahko računali nanju kot na delovno silo. Gezi seveda to ni bilo všeč, vendar je moral postreči grenko pojasnilo. Ker bi moral delati pri nekem avstrijskem kmetu, se ga je kmalu polotila želja, da bi se vrnil v domovino. Iztohtal je zgodbo, da je na sprehodu zašel in da se želi vrniti domov. Naše oblasti so mu to dovolile in izposlovale dovoljenje.

V domovini pa je Gezo čakalo novo presenečenje ali bolje, razočaranje. Jože, kateremu sta zaupala 266.000 dinarjev, verjetno zato, da bi jih spravil kasneje za njima v Avstrijo, je za svoje »gospodarske potrebe« porabil nič manj kot 127.000 dinarjev. Geza ga je seveda prijavil in sodišče je prisodilo Joži eno leto in deset mesecev zapora. Seveda pa je istočasno prišla na dan tudi Gezina zgodba o »sprehodu« čez mejo, ki bo tudi imela svoj epilog na sodišču.

Gibanje prebivalstva

V KRANJU

Rojstva: Ivana Kolmanko, tovarniška delavka iz Kranja, rodila dečka; Ana Sašelj, tov. delavka iz Kranja, rodila deklico; Brigita Ciglar, fotografkinja iz Kranja rodila dečka; Agata Jagodic, tov. delavka iz Kranja, rodila deklico; Marija Bevc, delavka iz Kranja rodila deklico.

Poročili so se: Valentin Mrak, delavec in Marija Klemenčič, kuharica; Stanislav Soklič, f. inomehanik in Marija Kristan, uslužbenka; Franc Knapič, elektromehanik in Zofija Luskovec, tov. delavka; Janez Golob, traktorist in Antonija Dolenc, delavka; Viktor Cvetko, stroj. ključ. in Marija Marčun, tov. delavka.

Umrli so: Franc Petač, roj. 17. 12. 1873 v Zg. Pirničah, upokojenec, umrl v Kranju 15. aprila; Anton Maver, roj. 15. 1. 1887 v Zagonu, upokojenec, umrl v Kranju 15. aprila; Anton Kleinhaus, roj. 7. 8. 1875 v Čače, upokojenec, umrl v Kranju 14. aprila; Ivana Rakovec, roj. Jereb roj. 6. 5. 1879 v Podnartu, gospodinja, umrla v Kranju 13. aprila; Franciška Permozar, roj. 25. 10. 1890 v Kranju, po poklicu ukopojenka, umrla v Kranju 10. aprila.

NA JESENICAH

Rojenih je bilo od 11. do 18. aprila 16. otrok.

Poročili so se: Francišek Černe, kmet in Antonija Razinger, gosp. pomočnica; Vincencij Mežnarec, tov. delavec in Olga Malej, nameščenska; Stanislav Smolej, elektromehanik in Danica Rozman, gosp. pomočnica; Stefan Koblar, električar in Marija Žvab, tov. delavka; Bronislav Koprivec, ključavničar in Ivana Klinar, krojačica.

Umrli so: Albert Gabrič, osební upokojenec, star 62 let, bivač na Jesenicah, Gregorčičeva 11; Jožef Stritof, osební upokojenec, star 95 let, umrl na Hrušici 21; Jože Ahačič, oskrbovanec, star 72 let, umrl na Jesenicah v bolnici; Terezija Tomaš, gospodinja, stara 48 let, umrla na Jesenicah, Udarina 8.

OPOZORILO

vsem onim, ki nameravajo prirediti veselice in druge gostinske storitve izven poslovnih prostorov gostišč.

Na predlog Gostinske zbornice okraja Kranj je Svet za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj na 51. seji dne 7. aprila 1955 razpravljal o načinu opravljanja gostinskih storitev izven poslovnih prostorov ter pri tem ugotovil, da se mnoge prireditve, zlasti pa veselice na prostem, pogostokrat prirejajo na zelo primitiven, nekulturen in nehiigienski način, da mnoga društva in družbene organizacije take prireditve prirejajo prepogosto, medtem ko zanemarijo svojo osnovno dejavnost ter da se predlogi za izdajo dovoljenja dostavljajo ljudskim odborom tako pozno, da večkrat ni mogoče preveriti dejanskih okoliščin, ki so važne za izdajo dovoljenja.

Da se te nepravilnosti odpravijo, obvešča Tajništvo za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Kranj vse one, ki nameravajo prirediti gostinske storitve izven poslovnih prostorov gostišč, zlasti pa društva in družbene organizacije, da upoštevajo naslednje:

1. Vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje gostinskih storitev na prostem — zlasti pa za vrtno veselico — je treba vložiti najmanj 14 dni pred samo prireditvijo, ker se bo v postopku za izdajo dovoljenja v vsakem primeru napravil ogled prostora in po možnosti tudi same ureditve. Dovoljenje se bo izdalo le, v kolikor bodo organi sanitarne inšpekcije in inšpekcije tržišča ugotovili, da so dani vsi pogoji po 3. členu odloka o opravljanju gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč (Uradni list LRS, št. 40-596/54).

Vloge za opravljanje vseh ostalih gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostišč je vložiti najmanj 7 dni pred prireditvijo ter v njih razen podatkov iz člena 2. odloka, vselej tudi navesti pod kakšnimi sanitarnimi in higienskimi pogoji bo prireditev prirejena.

Vse vloge, ki ne bi bile vložene v navedenih rokih bo Tajništvo za gospodarstvo praviloma zavržalo kot prepozno vložene.

2. Tajništvo za gospodarstvo se bo pri izdajanju dovoljenj držalo načela, da istemu prireditelju praviloma ne bosta dovoljeni na leto več kot dve prireditvi, na katerih bi se opravljale gostinske storitve izven poslovnih prostorov.

3. Vloga za izdajo dovoljenja mora vsebovati sledeče podatke:

a) točno označbo prosilca (ime, priimek in kraj bivališča fizične osebe, točen naslov podjetja, društva, družbene organizacije);

b) točno označbo kraja in ev. prostora, kjer se bodo opravljale gostinske storitve;

c) navedbo razlogov, ki izdajo dovoljenja opravičujejo;

d) opis sanitarnih in higienskih priilik, pod katerimi se bodo opravile gostinske storitve oziroma prireditve, n.p.r.: kakšne jedi in pijače bodo stregli, način oskrbe z vodo, glede posode in pribora, ureditev stranišč, poda, zračenja, kurjave in podobno;

e) od kdaj do kdaj naj traja opravljanje storitev oziroma celotna prireditev;

f) navesti ime in priimek ter bivališče osebe, ki odgovarja za prireditev, pri čemer je zlasti paziti na to, da se postavi kot odgovorna oseba kvalificiran ali vsaj polkvalificiran gostinski delavec, oziroma, da se taki delavci zaposlijo vsaj kot strežno osebe;

g) vlogo je takširati po tar. št. 1 in 7 Zakona o takсах s 180 din kolkovine ter z 90 din gotovine za občinsko takso; v kolikor pa bo nato dovoljenje izdano, pa bo prireditelj kasneje tudi pozvan na plačilo posebne občinske takse, ki trenutno sicer še ni uvedena, bo pa verjetno znašala 3.000 din za enkratno dovoljenje.

S cepljenjem v boj proti epidemijam

Prihodnji teden, v torek 26. aprila bo pričelo v Kranju cepljenje otrok proti kozam in davici. Cepljenje je po zakonu predpisano, torej obvezno, zato vse starše na to cepljenje že danes opozarjamo. Ogledajo si naj razporede cepljenja, ki bodo na vpogled v večini javnih lokalov in trgovin.

Ob tej priliki nam je tov. dr. Tuma Vela napisala prispevek ki ga objavljamo:

Cepljenje ni majhen dogodek v družini. Matere se s strahom sprašujejo: Ali bi dali otročička cepiti ali ne? Ali mu ne bo škodovalo? Cepljenje je velik, neprecenljiv korak naprej v borbi za človekovo zdravje. Veliko težkih obolenj in smrti je bilo, ko še nismo poznali cepljenja. V nekdanjih časih so črne koze razsajale po vsem svetu in kot najhujša kuga se je šel smrt. Medicini pa se je posrečilo z raznimi obrambnimi ukrepi, predvsem s cepljenjem, zatreti to bolezen. Vendar se še vedno tu pa tam pojavi zlasti v Indiji, Egiptu, v Mehiki in centralni Aziji.

V Jugoslaviji že več let ni koz, tudi med preteklo vojno jih ni bilo. V deželah, kjer je večina ljudi cepljena proti kozam, se epidemija ne more širiti. Edina primerna zaščita pred njimi pa je še vedno

Iz Domžal

USNJARSKI TEHNIKUM JE DOBIL NOVEGA RAVNATELJA

Ker je dosedanji ravnatelj France Kumer razrešen je dolžnosti in premeščen drugam, je bil imenovan za ravnatelja Usnjarskega tehnikuma v Domžalah docent ing. Ivan Vizovišek, kateremu iskreno čestitamo in mu želimo mnogo uspeha.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 6., 7., 12.30, 15., 17., 19. in 22. uri. Oddajo »Zeleli ste« poslušajte ob nedeljah ob 13.30 in vsak delavnik ob 13. uri.

»Gospodinski nasveti« vsak dan ob 7.30 uri. »Kmetijski nasveti« in »Kmetijska univerza« vsak delavnik ob 12. uri. »Pregled tiska« pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 24. aprila: 8.00 O športu in športnikih — Drago Ulaga: Pozdrav iz Lipance. 9.00 Otroška predstava — M. Senegalović — V. Sitenič: Srebrni glas. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Pol ure za našo vas. 15.30 »Po naši lepi deželi« — Milenko Šober: Vojvodina, domovina petih narodov. 16.30 Zgodba za nedeljsko popoldne — Pierre Devaux: Grozotni poskus prof. Torresa. 17.30 Radijska igra — Aleksander Morodič: Bunker nad vasjo. 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 25. aprila: 11.15 Šolska ura za višjo stopnjo — Herbert Scheffler: Ko so stekli prvi stroji. 13.30 Dela jugoslovanskih skladateljev. 14.30 Nove knjige. 14.40 Narodne pesmi in plesi iz Švice. 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — F. Kumer: Hlapec. 16.30 Zdravstveni nasveti. 18.00 Radijska univerza. 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 26. aprila: 6.35 Pesmi narodov Jugoslavije. 11.15 Cibanom — dober dan! (I. Potrč: Pravljica o Vanču, mucu Mrjavu in psu čuvaju). 12.10 20 minut z Veselimi godci. 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 15.30 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori. 16.00 Utrinki iz literature — Matej Bor: Previharimo viharje. 18.00 Zunanje politični feljtoni. 18.30 Sportni tednik. 20.00 Tedenski notranje politični pregled. 20.30 Radijska igra — Vasja Ocvirk: Pomoč bergmandla.

Sreda, 27. aprila: 11.15 Šolska ura za nižjo stopnjo. 12.10 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije. 14.30 Iz gledališč. — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo. 16.30 Modni kotiček. 18.00 Mednarodna radijska univerza. 20. Odlomki iz slovenskih oper.

Četrtek, 28. aprila: 6.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji. — 11.15 Za mlade pevce in godce. 14.30 Ljudsko-prosvetni obzorik. 16.00 Utrinki iz literature — Ivan Potrč: Komisarka. 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 18.30 Iz kolektivov za kolektive — S. Pratnemer: O grad-

Kino

Kino »Krvavec«. Cerklje: 23. in 24. aprila amer. film »Njeno življenje«. Predstave ob sobotah ob 20. uri in ob nedeljah ob 17. in 20. uri.

Kino Naklo: 24. aprila franc. film »V Monte Carlo«. 29. in 30. aprila italijanski film »Sanjala sem o raj«. Predstave ob petkih in sobotah ob 20. uri, ob nedeljah ob 18. in 20. uri.

splošno cepljenje prebivalstva.

Najboljše je, da se prvo cepljenje izvede v dobi med 3. in 9. mesecem. V tej starosti je reakcija najmilejša in tudi komplikacije so redkeje. Cepimo na zunanji strani nadlaktice. Matere naj otroke pred cepljenjem okopljejo in preoblečejo v sveže, prelikano perilo. Četrty dan po cepljenju se napravi na mestu cepljenja rdeča vzboklina, ki se v dveh treh dneh pretvori v mehur z rdečim kolobarjem, ki se iz dneva v dan širi. Običajno nastopi med 8 in 12 dnevno temperatura. Otrok je nerazpoložen, bolan, čisto mu zateče rokica in tudi bezgavke v pazduhi. Koze se nato začno sušiti v hrasto, ki po dveh treh tednih odpade in pušči karakteristično brazgotino.

Od četrtega dne po cepljenju otroka ne kopljemo več, temveč samo umivamo, koz samih pa ne močimo. Skrbimo, da je otrok vedno v čistem perilu. Skrbno pazimo, da ne занесemo infekcije na mesto cepljenja. Prvič cepimo vse zdrave otroke od 3. meseca dalje, drugič ob vstopu v šolo, tretjič pa okoli 14. leta ali pri vstopu v vojaško službo. Cepiti ne smemo otrok, ki imajo kakršnokoli bolezen, kar zdravniku ni težko ugotoviti, ali pa o tem obvesti zdravnika starši. Prav tako ne cepimo otrok, ki so pravkar preboleli kako resnejšo bolezen, slabotnih otrok itd. Tudi v času, ko razsaja v okraju kaka epidemija, ne cepimo.

Razen obveznega cepljenja proti kozam, predpisuje zakon tudi obvezno zaščitno cepljenje proti davici. Cepimo vse otroke od 9. meseca dalje. S cepljenjem dosežemo v organizmu odpornost proti tej bolezni. Proti davici cepimo trikrat; med prvim in drugim cepljenjem je razmak 4 tedne, tretje cepljenje pa ponovimo po preteku enega leta. Da je cepljenje uspešno, mora otrok dobiti

vse tri injekcije. Tudi pri davici cepimo samo zdrave otroke. Včasih dobi otrok po cepljenju proti davici vročino, boli ga roka in včasih tudi bruha. Starši so seveda v strahu, vendar brez potrebe. Na mesto cepljenja damo hladne ovitke, piramidon proti vročini in otrok bo drugi dan že zdrav.

Obenem s cepivom proti davici vbrizgamo z istim cepivom tudi cepivo proti tetanusu, ki je pri nas dokaj razširjen. Zlasti pri otrocih, ki poleti tekajo bosonogi. S cepljenjem proti tetanusu se zmanjšuje nevarnost obolenja in tudi smrtnih primerov, ki pri tetanusu ni majhna, znaša okoli 88%.

Vsa ta cepljenja imajo namen zaščititi naše otroke pred boleznimi, ki so včasih zelo kruto sejale smrt. Marsikateri starši imajo strah pred cepljenjem, vendar je to nepotrebno. Zaščitna cepljenja so toliko doprinesla k zdravju človeštva, da jih ne bomo nikdar več opustili, nasprotno, uvedli bomo še nova zaščitna cepljenja.

Iz Kamnika

Na glavnem trgu v Kamniku so te dni postavili vodnjak, ki zdaj lepo dopolnjuje razgled trga. Vodnjak je iz belega istrskega marmorja z dvema velikima školjkama, ki sta postavljeni v smeri ulice. Osrednji stebel je visok 3,4 m. Na strani, ki je obrnjena proti trgu, je vklesan napis: »V desetem letu po osvoboditvi postavil Ljudski odbor mesta Kamnika«, na nasprotni strani pa je vklesana lorvorjeva veja z emblemi kamniških industrijskih obratov. Ko bodo dozdali še betonski podstavek okrog vodnjaka, bo kamniški glavni trg popolnoma urejen.

JESENICANI!

Podružnica našega lista na Jesenicah, Prešernova c. 21, je odprta vsak torek in petek od 8. do 10. ure dopoldne. — Podružnica sprejema nove naročnike, oglaševanje, reklame, zahvale in čestitke.

PRAVNI NASVETI

Vprašanje: Kako se mora plačati honorarno delo za kvalificiranega delavca?

Odgovor: Vprašanje je nekoliko pomanjkljivo ter vam tako ne moremo dati čisto točnega odgovora, vendar pa vam lahko pojasnimo sledeče: Če je delo honorarnega delavca po kvaliteti in kvantiteti enako kot delo stalnega kvalificiranega delavca, mu seveda pripadajo isti prejemki kot stalnemu kvalificiranemu delavcu. Je pa v takih primerih zaslužek največkrat predmet dogovora med delojemalcem in delodajalcem.

objave • oglasi

Iščem perico. Naslov v upravi lista.

Prodajam nov parni kotel. Naslov v upravi lista.

Zamenjam enosobno komfortno stanovanje za enako ali dvosobno v Ljubljani. Naslov v upravi lista.

Prodajam radioaparat znamke »Ingelen«. B. J., Smarjetna gorra 16, Kranj.

Prodajam nov težki voz za parkonj. Cena po dogovoru. Markič Marija, Strahinj 70, p. Naklo.

Hišo, dvostanovanjsko, primerno za obrt, z vrtom, prodajam. Cena po dogovoru. Kranj, Primskovo 95.

Prodajam ugodno in poceni emajliran štedilnik. Naslov v upravi lista.

Gradbena parcela — zelo lepa lega — v Lescah ugodno naprodaj. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodajam omaro za obleko in perilo, posteljo z mrežo, nočno omarico in navadno mizo, vse dobro ohranjeno. Hrovat, Radovljica, Gorenjska cesta.

Preklic. — Podpisani Rudež Ignac, upokojenec, stan. v Str-

žu 118, obžalujem vse kar sem žaljivega napisal o Jerneju Golobu iz Stražišča 37 in Mihlu Gorjanc iz Stražišča 70 o kaz. ovadbi, ki sem jo izročil javnemu tožilstvu v Kranju. Obenem se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Zamenjam enosobno stanovanje na Jesenicah za enako ali večje v Kranju ali okolici. Naslov v upravi lista.

Oddam prazno sobo starejši ženski ali upokojenki. Drulovka 52, Kranj.

Sprejememo dva vajenca za mehanično stroko. Avtopromet Kranj.

Sprejemem vajenca. Splošno kleparstvo Trampuž Marjan — Naklo.

OBJAVA

Društvo obrtnikov na Jesenicah ima v nedeljo 24. t. m. ob 8.30 uri v dvorani Svobode na Jesenicah I. redni občni zbor. Vabljeni so obrtniki z območja Jesenic, prijatelji društva, vzgojitelji in ostali, ki so pripravljeni delovati v okviru društva.

Pozor!

Gostinska podjetja, menze, restavracije, bolnišnice, klavniče, gospodinje in posebno mladina

ZBIRAJTE KOSTI

in jih oddajte našim odkupnim postajam Kranj, Tržič, Škofja Loka in Jesenice, ki vam jih plačuje po 14 din za kg »ODPAD« LJUBLJANA

